

WATANPARVAR

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини сканер қилинг.

2021 йил 9 апрель, №14 (2921)

O'ZBEKISTON

HAFTA ICHIDA

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев «Туризм, спорт ва маданий мерос соҳаларида давлат бошқаруви тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонни имзолади.

Фармонга асосан, Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳамда Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси негизида Туризм ва спорт вазирлиги ташкил қилинди.

Туризм ва спорт вазирлиги туризм, жисмоний тарбия, спорт ва маданий мерос соҳаларида ягона давлат сиёсатини амалга оширувчи давлат бошқаруви органи ҳисобланади.

Вазирлик ўз ваколатлари доирасида умуммажбурий бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилишга ҳақли. Туризм, жисмоний тарбия, спорт ва маданий мерос масалаларига оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари мажбурий тартибда Туризм ва спорт вазирлиги билан келишилади.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

КУЧ – АДОЛАТДА

АМИР ТЕМУР

4-бетда

ЖАМОАМИЗ ЖИДДИЙ ТАЙЁРЛАНМОҚДА

«Фориш» тоғ дала-ўқув майдонида Мудофаа вазирлигининг «Танк биатлони» жамоаси «АрМИ – 2021» Халқаро армия ўйинларида жиддий тайёргарлик кўрмоқда.

5 КОМАНДИР ВАЗИФАСИДАГИ КУРСАНТЛАР

7 «...МУҲАББАТСИЗ ЯШАШНИНГ ҚИЗИҒИ ЙЎҚ»

16 ЕТТОВЛОН ЧЕМПИОН

АҚШЛИК ГЕНЕРАЛ ДЮК ПИРАК ЎЗБЕКИСТОНДА

Америка Қуролли Кучлари Марказий Қўмондонлиги стратегия, режалаштириш ва сиёсат бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, бригада генерали Дюк Пирак бошчилигидаги делегация Ўзбекистонга ташриф буюрди.

Ушбу ташриф доирасида бригада генерали Дюк Пирак Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари – Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Шухрат Халмухамедов билан учрашди.

Учрашув доирасида икки давлат ўртасида хавфсизлик соҳаси ва ҳарбий ҳамкорликнинг ҳолати, унинг истиқболлари муҳокама этилди.

Ташрифнинг кейинги кунлари делегация аъзолари Самарқанд шаҳрида жойлашган Қуролли Кучлар Кичик мутахассисларни тайёрлаш маркази фаолияти билан яқиндан танишиб, тарихий шаҳарнинг диққатга сазовор жойларига саёҳат қилишди.

Шунингдек, америкалик меҳмонлар Қуролли Кучлар академиясида ҳам бўлиб, у ерда яратилган шароитлар билан танишдилар. Дастлаб анжуманлар залида ўтказилган учрашувда академия бошлиғи полковник Ш. Мамажонов икки давлат ўртасидаги ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, олий ҳарбий таълим соҳасида ўзаро муносабатларни янада мустаҳкамлашда мазкур ташриф алоҳида ўрин тутишини таъкидлади.

Бригада генерали Дюк Пирак Қуролли Кучлар академияси ўқитувчилари

ва тингловчиларга очиқ мулоқот тарзида ўтган машғулотида хорижда тўпланган тажриба ва фаолияти мисолида ўз билим, малакаси билан ўртоқлашди. Юртимиздаги ушбу нуфузли олий ҳарбий таълим муассасасининг ўқув, моддий-техник базаси, илмий салоҳияти, мавзуй синфхоналар, ахборот-ресурс маркази, курсантлар ётоқхонаси, сузиш ҳавзаси, академия тарихи музейидан ўрин олган экспонатлар билан яқиндан танишган делегация раҳбари фахрий меҳмонлар китобига ўз таассуротларини ёзиб қолдирди.

Лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ,
«Vatanparvar»

Озарбайжон мудофаа саноати вазири ўринбосари Бахишов Мехман Аббас ўғли бошчилигидаги делегация Ўзбекистонга ташриф буюрди.

ОЗАРБАЙЖОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЮРТИМИЗ МЕҲМОНИ

Ташриф доирасида ушбу делегация вакиллари Ўзбекистон мудофаа вазирининг ўринбосари полковник Алишер Нарбаев билан учрашди.

Учрашув давомида Ўзбекистон мудофаа вазирлиги ва Озарбайжон мудофаа саноати вазирлиги ўртасида ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш ва ривожлантириш масалалари бўйича музокаралар олиб борилди.

Бобур ЎТКИР ўғли

ЭЛЧИ БИЛАН УЧРАШУВ

Мудофаа вазирлигида Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари – Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Шухрат Халмухамедов Сербиянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Мирослав Лазански билан учрашди.

Томонлар икки давлат ўртасида мудофаа ва хавфсизлик соҳаларида манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш учун кенг имкониятлар мавжуд эканини қайд эт-

дилар. Хусусан, ҳарбий ва ҳарбий-техник ҳамкорлик, ҳарбий кадрлар тайёрлаш ҳамда ҳамкорликдаги қўшма ўқув ва тренинглари ўтказиш салоҳияти юзасидан фикр алмашилди.

Шунингдек, ўзаро суҳбат чоғида Сербия элчиси ўзбек халқининг мард ва жасур ўғлонлари Сербия шаҳарларини фашистлар истилосидан озод этиш учун қаҳрамонларча жанг қилганликларини алоҳида таъкидлади.

Учрашув якунида Сербия элчиси илиқ ва меҳмондўст қабул ҳамда кўтаринки руҳда олиб борилган мулоқот учун Мудофаа вазирлиги раҳбариятига миннатдорлик билдирди.

Майор Сухробжон СИРОЖОВ,
Мудофаа вазирлиги
Халқаро ҳарбий ҳамкорлик
бош бошқармаси бўлим бошлиғи

ҲАРБИЙ ПСИХОЛОГИЯ

ШАКЛЛАНИШ ДАВРИДАН РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧИГА ҚАДАР

Бугунги глобллашув жараёнлари ҳукм сураётган шароитда шиддат билан ўзгараётган дунё ва минтақамиздаги ҳарбий-сиёсий вазият Қуролли Кучлар шахсий таркибидан доимо ҳушёр ва сергак бўлишни талаб этади. Ушбу вазифаларнинг самарадорлиги бевосита ҳарбий хизматчиларнинг психологик тайёргарлигига, ҳарбий қисм ва бўлинмаларда шаклланган ахлоқий-руҳий ҳолатга ҳамда жанговар тайёргарлик шайлигига боғлиқ десак, муболаға бўлмайди.

Айнан ҳарбий психологлар томонидан ҳарбий фаолиятнинг хусусиятлари ва уларни ҳарбий хизматчининг руҳиятига таъсирини чуқур ўрганиш орқали юрт ҳимоячиларининг ўзаро муносабатларини пухта ташкиллаштириш, бўлинмаларда ахлоқий-руҳий ҳолатни барқарорлаштириш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш имконияти яратилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 августдаги қарорига асосан Мудофаа вазирлиги қўшинларида илк маротаба *ҳарбий психолог, психолог, етакчи социолог* лавозимлари жорий этилди ҳамда ўтган икки йилдан ошқроқ вақт давомида мазкур мутахассислар учун шаклланиш давридан ривожланиш босқичига ўтиш вақти бўлди.

Ўтган давр мобайнида қўшинларда хизмат ўтаётган ҳарбий психолог ва социологларнинг иш фаолиятини ягона тизимга солувчи «Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги қўшинларида психологик ишларни ташкил этиш» тўғрисидаги низом ишлаб чиқилиб, мудофаа вазирининг буйруғи билан амалиётга киритилди.

Бугунги кунда ҳарбий психологлар томонидан ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари, Қуролли Кучлар ишчи ва хизматчиларининг психологик ҳолати, шахсий фазилатлари, қисмлар, бирлашмалардаги ижтимоий-психологик шароитлар, жараён ва ҳодисаларни мунтазам равишда ўрганиб бориш мақсадида психологик ва социологик тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Алоҳида таъкидлаш лозимки, қисқа муддат ичида ҳарбий қисмларда шахсий таркибнинг ахлоқий-руҳий ҳолатини барқарорлаштириш ва психопрофилактик тадбирларни самарали ўтказишга хизмат қилувчи *руҳий зўриқишларни ечиш хоналари* ташкил қилинди ва ўз фаолиятини самарали олиб бормоқда. Мазкур хоналарда мунтазам равишда ҳарбий хизматчилардаги психологик юкларни ечиш, айниқса, жанговар навбатчилик, гарнизон ва қоровуллик хизматини ўташдан сўнг, руҳий енгиллаштиришга қаратилган машғулотлар психологик методикаларни қўллаш орқали олиб борилмоқда.

Бундан ташқари, руҳий зўриқишларни ечиш хоналарида амалий жиҳатдан барқарор ҳарбий хизматчилар тоифаси билан релаксация, медитация усуллари, аутоген машқлар орқали психологик профилактика ишлари амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда миллий армиямизда ўз мутахассислиги бўйича замонавий билим, кўникма ва малакаларга, шу билан бир қаторда, мустақам ҳаётий позициясига эга бўлган, Ватанга, ҳарбий бурчга садоқатли ҳарбий хизматчиларни тайёрлашга устувор вазифалардан бири сифатида қаралмоқда.

Шу жиҳатдан, Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош бошқармаси томонидан ҳарбий психолог ва социологларнинг билимларини янада мустақамлаш мақсадида ўтган йилларда

М. В. Ломоносов номидаги Москва давлат университетининг Тошкент шаҳридаги филиалида ҳарбий психологларнинг малака ошириш курслари, мамлакатимиздаги етакчи олий ва олий ҳарбий таълим муассасаларининг соҳа бўйича профессор-ўқитувчилари, Қуролли Кучлар тизимига кирувчи вазирлик ва идораларда фаолият олиб бораётган масъул мутахассисларни жалб этган ҳолда 10 маротабадан ортиқ ўқув-услубий йўғин ташкил қилинди ва улар ҳозирда ўз самарасини бермоқда.

Шу билан биргаликда, мудофаа вазирининг буйруғига асосан, ҳарбий психологлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик ва соғлом рақобат муҳитини яратиш, уларнинг иш фаолиятини янада жадаллаштириш ҳамда ҳарбий психологлар фаолиятини қўллаб-қувватлаш мақсадида нуфузли олий таълим муассасалари амалиётчи психологларини жалб қилган ҳолда вазирлик қўшинларида **«Энг илғор ҳарбий психолог»** ва **«Руҳий зўриқишларни ечишнинг намунали хонаси»** танловлари мунтазам равишда ўтказилиб, ғолиблар муносиб тақдирланди. Таъкидлаш лозимки, мазкур танловларнинг ўтказилиши ўзаро мулоқот майдони сифатида ҳарбий психологлар учун ўз тажрибалари билан ўртоқлашиш, соҳага доир илғор ишланмалар, илмий-амалий янгилликларни оммалаштиришга хизмат қилмоқда.

Ҳарбий психологлар томонидан қўшинларда олиб борилаётган жанговар тайёргарлик машғулотларини реал вазиятларга максимал даражада яқинлаштириш, ҳарбий хизматчилар орасида жанговар вазиятларда қўрқувни енгиш кўникмасини шакллантириш ҳамда ҳарбий жамоаларни янада жипслаштириш мақсадида «пейнтбол», «страйкбол» каби марказлар, дала-ўқув майдонларида тимбилдинг ва бошқа қизиқарли психологик методикалардан фойдаланилган ҳолда машғулотлар ташкил қилинаётганлигини ҳам ижобий тажриба сифатида кўрсатишимиз мумкин. Бундай машғулотлар ҳарбий хизматчиларда жангда бўладиган ҳиссиётни ўзида ҳис этиш, бу борада етарли тасаввурга эга бўлиш ҳамда ўзаро ҳамжиҳатликда жамоа бўлиб ҳаракатланиш кўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади.

Ўтган давр мобайнида ижтимоий-психологик тадқиқотлар бўлими томонидан ҳарбий психологлар ва барча поғонадаги командирларнинг самарали фаолият олиб боришига хизмат қиладиган «Психологик маслаҳат», «Ҳарбий хизматчи ва ҳарбий жамоаларни жанговар фаолиятга психологик тайёрлаш», «Стрессли вазиятлар ва улардан чиқиш йўллари», «Суицидал хулқ-атворни профилактика қилиш йўллари», «Ҳарбий хизматчилар билан психологик тренинг машғулотларини ўтказиш», «Оила, бошқарув, мулоқот психологияси», «Информацион психологик кураш», «Социологик анкета тузиш назарияси ва амалиёти» каби 20 номдан ортиқ психология, педагогика ва социологияга оид долзарб мавзуларда ўқув-услубий қўлланмалар тайёрланиб, қўшинларга фойдаланиш учун жўнатилди.

Халқ ва армия бирлиги рамзи сифатида Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг кўрсатмасига асосан, илк маротаба вазирлик қўшинларида хизмат олиб бораётган юқори малакали ҳарбий психологлардан тузилган *психологик ёрдам кўрса-*

тиш гуруҳлари томонидан сув тошқини оқибатида Сирдарё ва Жиззах вилоятларига эвакуация қилинган аҳолига психологик ёрдам кўрсатиш мақсадида комплекс равишда ижтимоий-психологик тадбирлар олиб борилди.

Бир ойдан ошқроқ вақт давомида мазкур гуруҳлар томонидан Сирдарё ва Жиззах вилоятларининг **12 та** туманида жойлашган **1 200** га яқин аҳоли хонадонлари ҳамда **30 дан** зиёд уюшган ҳолда аҳоли яшаётган объектларда **10 мингдан** ортиқ аҳоли орасидаги ёрдамга муҳтож фуқароларга психологик ёрдамлар кўрсатилди.

Психологик ёрдам кўрсатиш гуруҳлари ўз иш фаолиятини дастлабки босқичда сув тошқини оқибатида жабрланган фуқаролар орасида ваҳима, саросима ва тушкунлик ҳолатлари ҳамда ёлғон ва асосиз ахборотлар тарқалишининг олдини олишга қаратган бўлса, кейинги асосий босқичда эвакуация қилинган аҳоли вакилларига психологик методикаларни қўллаган ҳолда психологик ёрдам кўрсатиш, индивидуал маслаҳатлар бериш, шунингдек, фуқароларнинг руҳий ҳолатини барқарорлаштиришга қаратилган мотивацион тадбирларни уюштиришга қаратилди.

Бундан ташқари, ҳарбий психологлар жойларда вақтинчалик кўчирилган аҳолининг моддий-маиший шарт-шароитларини янада яхшилаш, мавжуд муаммоларнинг тез суръатларда ҳал этилишига ўз ҳиссаларини қўшишди. Мунтазам равишда турли масалалар юзасидан аҳоли фикрини ўрганишга қаратилган экспресс сўровлар, интервьюлар ўтказилиши ҳамда аниқланган муаммоларни ҳудудларга бириктирилган масъуллар ёрдамида тезкорлик билан ҳал этилиши аҳоли жойлашган объектларда барқарор ижтимоий-психологик муҳит қарор топишига хизмат қилди.

Ҳарбий психологлар томонидан мазкур йўналишда амалга оширилган ишлар ҳукуратимиз ва вазирлик раҳбарияти томонидан муносиб баҳолашиб, психологик ёрдам кўрсатишда фаол иштирок этган катта лейтенант Ш. Наврўзов, лейтенантлар – З. Махаматқулов, Б. Жайнаков, Ў. Ашуров, Ш. Ашуралиевга Президентимиз томонидан таъсис этилган «Меҳр-саховат» кўкрак нишони, бир қатор ҳарбий психологларга эса фахрий ёрлик ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, ҳарбий психологлар ҳарбий жамоаларнинг жипслигига, ижтимоий-психологик муҳитни соғломлаштиришга, турли хил психологик омилларнинг ҳарбий хизматчилар руҳиятига салбий таъсир этишини камайтиришга ва охир-оқибат, ҳарбий қисм ва бўлинмаларнинг жанговар шайлиги ва қудратини оширишга хизмат қилмоқда.

Подполковник Шерзод РАВШАНОВ,
Мудофаа вазирлиги бўлим бошлиғи

ЖАМОАМИЗ ЖИДДИЙ ТАЙЁРЛАНМОҚДА

«Фориш» тоғ дала-ўқув майдонида Мудофаа вазирлигининг «Танк биатлони» жамоаси «АрМИ – 2021» Халқаро армия ўйинларига жиддий тайёргарлик кўрмоқда. Бунинг учун дала-ўқув майдонида барча зарур шарт-шароитлар яратилган бўлиб, кўп йиллик тажрибага эга бўлган малакали мураббийлар жамоа аъзоларининг билим ва маҳоратларини оширишга бор куч ва имкониятларини сафарбар этмоқда.

Индивидуал тарзда олиб борилаётган машқлар жамоамиз вакилларининг соҳани пухта эгаллашларига замин яратмоқда. Мусобақа шартига кўра, танк экипажлари икки айлана давомидида узунлиги 4 200 метр масофани босиб ўтиши лозим. Шунингдек, маррага қадар чуқурлиги 1 метру 20 см ва узунлиги 25 метр бўлган сувли тўсиқ, баландлиги 7 метр ва узунлиги 25 метр бўлган «қўрғон», миналаштирилган ҳудуд, манёвр қилиш участкаси, танкка қарши йўлакчи чуқур, эскарп кўприги, йўлакчи кўприк каби тўсиқларни беталафот босиб ўтишлари лозим. Ҳар айлана якунида ўт очиш маррасида ҳаракатланмайдиган нишонлар мўлжалга олинади ва шундан сўнг финиш чизиғига қараб олға босишади.

Экипаж аъзолари мазкур машқларни бажаришда эътибор қаратиш лозим бўлган жиҳатларни мукамал ўзлаштирмоқда. Танкчиларнинг ҳар бир хатти-ҳаракати тажрибали мураббийлар томонидан таҳлил этиб борилмоқда, йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар ўз вақтида бартараф этиляпти.

Эслатиб ўтиш жоиз, 2019 йилги Халқаро армия ўйинларида илк бор иштирок этган ўз-

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ

бек танкчилари иккинчи дивизионда фахрли биринчи ўринни қўлга киритиб, юқори натижа кўрсатган эди. Шундан сўнг жамоамиз кейинги йилги мусобақаларни биринчи дивизионда давом эттириш ҳуқуқини ҳам қўлга киритганди. Ўтган йилги баҳсларда кучли жамоалардан таркиб топган биринчи дивизионда ҳаракат олиб борган вакилларимиз, афсуски, кутилган натижага эриша олмади. Шу боис бу йилги мусобақада қўлга киритишимиз лозим бўлган марралар бор. Унга эришиш учун эса жанговар техникаларни моҳирлик билан бошқариб, уларни турли тўсиқлардан беталафот олиб ўтиш, нишонларни бехато мўлжалга олиш борасида имкониятларни янада ошириш устида тинимсиз машқ қиляпти. Биз эса уларга фақат ва фақат зафар ёр бўлишини тилаймиз.

Майор Шунқор БЎРИЕВ

ПОЛИГОНЛАРДА НИМА ГАП?

КОМАНДИР ВАЗИФАСИДАГИ КУРСАНТЛАР

Марказий ҳарбий округнинг «Каттақўрғон» дала-ўқув майдонида Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртинида Артиллерия кафедраси профессор-ўқитувчилари ва курсантлари жам бўлди. Бу артиллерия қўшинлари тактик мутахассисларини тайёрлаш бўйича II-III ва IV босқич курсантларига назарий билимларини амалиётда синовдан ўтказиш имкониятини берди.

Унда дастлаб артиллерия қуролининг техник тавсифи билан бирга мобил метрологик станция ёрдамида ер усти атмосфера босими, ҳаво ҳарорати, шамол тезлиги ва йўналишини аниқлаш, метрологик ва баллистик маълумотларни тўплаш бўйича назарий ва амалий машғулотлар ўтказилди.

Ўқ отиш машғулотларида курсантлар 12 мм.ли гоубица Д-30 артиллерия қуролидан фойдаланиб, 8,5 ва 12 км масофада жойлашган шартли душманни йўқ қилишди.

– Бу галги ўқув машғулотида аҳамиятли жиҳати шундаки, курсантларимизнинг ўзлари батарея командири ўрнида мустақил

ҳаракат қилиб, 3-ва 4-ўт очиш вазифаларини жанговар отиш билан бажарди, – дейди олий ҳарбий таълим муассасасининг Артиллерия кафедраси бошлиғи полковник Ҳожиддинмурод Камолов. – Шунингдек, курсантларимиз қўмондонлик пунктида ҳам масофа ўлчовчи ва разведка қилувчи вазифаларда мустақил ҳаракат қилиб, нишон ҳақидаги маълумотларни тезкорлик ва аниқлик билан етказиб туришди.

– Бугунги ўқув-амалий машғулотда биз ўзимизнинг командирлик қобилиятимизни ҳам синовдан ўтказдик, – дейди олий ҳарбий таълим муассасасининг IV босқич курсанти Абдоржон Нурмуҳамматов. – Бу реал вазиятларда бажарадиган вазифаларимизнинг сифат кўрсаткичига ижобий таъсир қилади, албатта. Устозларимиздан ўрганган назарий билимларимиз мана шундай амалий синовлар пайтида жуда қўл келяпти.

Ўқув машғулоти давомида шартли душманнинг яқин масофадаги кузатув пунктлари ва кичик гуруҳларини йўқ қилиш бўйича ҳам вазифалар бажарилди. Бир сўз билан айтганда, эрта-индин Қуроли Кучларимизнинг офицерлар таркибига қўшиладиган бу йигитлар ўз касбий маҳоратини ошириш йўлида тинимсиз меҳнат қилмоқда.

Лейтенант Отабек НОРБОЕВ,
Марказий ҳарбий округ
матбуот хизмати

ЖАНГОВАР САФЛАРГА ҚЎШИЛАЁТГАН НАВҚИРОН КУЧ

Ўзбекистон Қуролли Кучлари сафига навбатдаги чақирув олдидан бўлиб ўтган матбуот анжуманида жорий йилда мамлакатимизда бир нафар муддатли ҳарбий хизматга чақирилувчи ўрнига 8-9 нафар номзод тўғри келганлиги ҳақида маълумот берилганди. Шу кунларда республикаимиз бўйлаб тегишли кўрик ва синовлардан муваффақиятли ўтган ва ҳарбий хизматга яроқли, деб топилган йигитларнинг сўнгги гуруҳларини муддатли ҳарбий хизматга кузатиш маросимлари бўлиб ўтмоқда.

Тошкент шаҳар мудофаа ишлари бошқармаси томонидан ташкил этилган йигитларни Қуролли Кучлар сафига жўнатиш маросимида Тошкент ҳарбий округи қўшинлари қўмондонлиги, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, ота-оналар иштирок этди. Тошкент ҳарбий округи қўшинлари қўмондони

ўринбосари полковник Ш. Хаиров жанговар сафларга навқирон куч бўлиб қўшилаётган ёшларга самимий тилаklarини билдирар экан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишли қарорига мувофиқ мамлакатимизда муддатли ҳарбий хизматга чақиришнинг мутлақо янги тизими жорий этилгани ҳақида маълумот берди. Дарҳақиқат, жорий йилдан чақирув тадбирларини ўтказиш масъулияти ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлари зиммасига юклатилди. Ёшларни муддатли ҳарбий хизматга саралаб олиш, ҳарбий командаларга тайинлаш тадбирлари Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий гвардия, Чегара қўшинлари вакиллари иборат бутлаш комиссиялари ҳамда раҳбарият кенгашлари, шунингдек, тиббий кўриқдан ўтказиш ишлари илк бор ҳарбий госпиталь ҳарбий шифокорлари томонидан ўтказилмоқда.

Тантанали маросимда Тошкент шаҳрининг Чилонзор, Олмазор ҳамда Яшнобод туманлари ҳокимларининг ўринбосарлари, Қуролли Кучлар фахрийлари, ота-оналар сўзга чиқди.

– Ўғлим Лочинбекни ҳарбий хизматга кузатиш тантанасига яқинларимиз, қариндош-уруғларимиз билан келдик, – дейди Жамила Очилова. – Жудаям хурсандман. Уни ҳарбий кийимда кўриб, улғайганини сездим.

Йиллар оқар сувдай бир зумда ўтиб кетганини билмай қоларкансиз. У ҳарбий хизматга лойиқ бўлиш учун астойдил ҳаракат қилди, тинмай ўқиб ўрганди, жисмонан чиниқди. Ўғлимнинг Ватан ҳимоячиси деган шараф-

ли номга сазовор бўлганидан, кўнглимни ёруғ умидлар билан тўлдираётганидан хурсандман. Фарзандларимизни армияга кузатиш ва кутиб олиш тантаналари ҳақида кўп эшитгандим, Бугун ўз кўзим билан кўриб, янаям мамнун бўлдим. Ўғлим албатта, ўз бурчига садоқатли бўлиб, юрт тинчлиги ва осойишталиги йўлида сидқидилдан хизмат қилишига ишонаман.

Сафда мағрур турган йигитларга жамоат ташкилотларининг эсдалик совғалари топширилди. Тошкент ҳарбий прокуратураси вакиллари буюк саркардалар ҳаётига бағишланган китобларни ҳадя қилдилар. Шундан кейин чақирилувчилар туман ҳокимликлари томонидан тайёрланган байрам дастурхонига таклиф этилдилар.

Фурқат ЭРГАШЕВ

КЕЛИНГ, КИТОБ ЎҚИЙМИЗ

«...МУҲАББАТСИЗ ЯШАШНИНГ ҚИЗИГИ ЙЎҚ»

Бу китоб шундай сўзлар билан бошланади: «Бу китобчани катта ёшдаги одамга бағишлаганим учун болалардан кечирим сўрайман. Ўзимни оқлаш учун шунга айтишим мумкинки, бу катта ёшдаги одам менинг энг яхши дўстим бўлади. Бунинг устига, у дунёдаги ҳамма нарсани, ҳатто болаларга атаб чиқарилган китобчаларни ҳам тушунади. Ва ниҳоят, у Францияда яшайди, у ерда ҳозир ҳаммаёқ совуқ, очарчилик, дўстим эса таскин-тасаллига бениҳоя муҳтож. Агар буларнинг барчаси ҳам мени оқлаёлмас, у ҳолда китобчамни бир пайтлар мана шу катта ёшдаги дўстимнинг ўрнида бўлган кичкина болакайга бағишлайман. Ахир катталарнинг ҳаммаси ҳам аввал-бошда ёш бола бўлганлар, фақат буни уларнинг озгинасигина билади, холос. Шундай қилиб, мана, мен бағишловга тузатиш киритаман:

Леон ВЕРТга – бир пайтлар ёш бола бўлган дўстимга бағишланади».

Азиз ўқувчи, юқоридаги парчани диққат билан ўқиб чиқишингизни истардим. Айнан шу парчада асарнинг қалбини ҳис қилиш мумкин. Сал шошдим, узр. Сизга адиб ҳақида, асар номи ҳақида айтмай туриб, унинг қалби ҳақида гапира бошлабман... Ўзимни оқлаш учун шунга айта оламани, мен бу асарни – «Кичкина шаҳзода»ни жуда севаман. Асарни илк марта кўп йиллар аввал «Ёшлик» журналинда ўқиган эдим. Мен унда жуда ёш эдим. Ҳали болаликдан узоқлашмаган кезларим эди. Эҳтимол, шунинг учун илк саҳифалариданоқ кўнгил узолмай қолгандирман.

Хайридин Султонов томонидан она тилимизга чевирилган «Кичкина шаҳзода»га Хуршид Даврон ёзган сўзбошида шундай дейилади: «Антуан де Сент-Экзюпери бу асарини Иккинчи жаҳон уруши авжига чиққан кунларда бошлади. Ёзувчи бу қайғули эртани ўзининг бешафқат замонасига қарши кўяди. «Мен жуда оғир қайғуряпман, эзилиб кетдим, – деб ёзган эди у ўша кунларда ёзилган мактубларининг бирида. – Мен инсонга хос бўлган фазилатлардан маҳрум авлодимни кўриб қайғуряпман... Бутун вужудим билан ўз замонамдан нафратланаман. Бу замонада инсон ташналикдан ҳалок бўлмоқда.

О, бу дунёда фақат бир мумкинлик бор: Одамларга ҳаётдан маънавий қониқиш ҳиссини қайтариш керак... Шериятсиз, рангин бўёқларсиз, муҳаббатсиз яшашнинг қизиғи йўқ...»

Ўша даҳшатли муҳораба – Иккинчи жаҳон уруши авжига чиққан бир паллада шундай асарнинг дунёга келиши ҳайратланарлидир. «Кичкина шаҳзода» дунёда энг кўп ўқиладиган эртақ-қиссадир. Асар шу кунга қадар уч юзга яқин тилга таржима қилинган. Умрбоқий асар деганлари шу бўлса керак.

Бу оддийгина эртақ-қисса эмас. Рамзлар кўп. Тулки, феруза гулининг ҳаётда прототиплари мавжуд. Кичкина шаҳзода адибнинг ўзидир. Тулки унинг кўп йиллик садоқатли дўсти Сильвия Рейнхардтдир. Ёзувчи ҳаёти ва ижодини чуқур ўрганган адабиётшунослар феруза гули унинг соҳибжамол рафиқаси Консуэло деган хулосага келганлар.

«Кичкина шаҳзода»дан **Ўқиймиз**: «Олти яшар пайтимда, осуда ўрмонлар ҳақида ҳикоя қилувчи «Бўлган воқеалар» деган китобда ғалати бир суратга кўзим тушиб қолди. Суратда баҳайбат бўғма илоннинг бир йиртқиқ хайвонни тириклай ютаётгани акс эттирилган эди...»

Сурат тагига шундай деб ёзилган эди: «Илон ўз ўлжасини чайнаб ўтирмай, бут-бутунича ютиб юборади. Шундан кейин у жойидан қимирлаёлмай қолади ва то ўлжасини ҳазм қилиб бўлгунча сурункасига ярим йил донг қотиб ухлайди».

Мен жунглидаги саргузаштларга тўла ҳаёт ҳақида узоқ хаёл сурдим, сўнг рангли қалам билан умримда биринчи марта расм чиздим. Бу менинг 1-рақамли расмим эди...

Ижодим намунасини катталарга кўрсатиб, кўркинчи эласми, деб сўрадим.

– Шляпаннинг нимаси кўрқинчли экан? – деб эътироз билдиришди менга.

Аммо расмдаги нарсани сираям шляпа эмас эди. Бу – филни тириклай ютиб юборган бўғма илон эди. Ушанда, катталарга тушунарли бўлсин, деб илоннинг ички кўринишини ҳам чиздим. Ахир, катталарга ҳамма нарсани доим тушунтириб бориш керак-да».

Мен асар бошланишидаги шу парчани ўқиб, ҳузурланаман. Ҳозирги кўринишида бу парча китоб билан таниш бўлмаган ўқувчи учун ҳеч нарсани аңлатмайди. Асарнинг илк саҳифасиданоқ расмлар бошланади. Буларни муаллифнинг ўзи чизган. Филни ютиб юборган бўғма илон расми ҳам бор, бўғма илоннинг қорнидаги фил расми ҳам бор...

Азиз ўқувчи, фақат «бундай бўлиши мумкин эмас», деманг, илтимос. Агар сиз бу эртақ-қиссани ўқисангиз, қачонлардир бола бўлганингизни ёдингиздан чиқармаган бўлсангиз, буларнинг барчаси табиий, қадрдон туйғулар эканлигини ҳис қиласиз.

Бу китобдан ортиқ парчалар келтиришни уйдасидан чиқолмасам керак. Чунки китобдаги расмларсиз бу парчалар аллақандай кемтик бўлиб қолади-да!

Ягона истагим – бу китобни ўқинг, фарзандларингиз билан ўқисангиз, нур устига нур. «Кичкина шаҳзода» дунёни забт этган асар. Унга ёзилган сўзбошилар бу ғамгин асарни теранроқ аңлашингизга ёрдам беради.

Бундай асарларнинг она тилимизга таржимаси ҳам адабиётимизда катта воқеа саналади. Бир неча йиллар муқаддам улуғ адибимиз Тоғай Мурод Эрнест Сетон-Томпсоннинг жониворлар ҳақидаги ҳикояларини она тилимизга таржима қилган эди. Ҳар гал шу китобни кўлимга олганимда кўнглимдан миннатдорлик туйғулари кечади: «Бу ҳикояларни Тоғай Мурод таржима қилганлари қандай яхши бўлган экан-а!»

Яқинда яна бир хушхабар эшитдик. «Кичкина шаҳзода» қорақалпоқ тилига чевирилибди. Таниқли шоир Сағинбай Ибрагимовнинг рафиқаси Гулнара Даниярова бу қимматли асарни ўз она тилига таржима қилди.

Таржимачилик фидойилиқдир. Таржимоннинг хориждаги бунёдкорлик, тараққиётни туғилиб

ўсган овулига, овулдошлари ҳаётида кўришни истаганларини ёзганида улкан қалбидаги самимият, эзгу орзуларини ҳис қилганман. Европада вақтинча яшаб, улуғ ишга қўл урди. У Европа тараққиётини олиб киргани йўқ, аммо энг қимматли бойлиқни миллатдошлари – қардошимиз қорақалпоқ халқига туҳфа қилди.

– «Кичкина шаҳзода» – менинг ташриф қоғозим, – дейди Гулнара Даниярова.

Келинг, таржимоннинг ўзидан, ўз тилида ўқийлик.

Узақтағу Чехия мамлекетининг Брно қаласўна – пайтахт Ташкенттен қуянўшлў хабар жетти.

Дўнўя жўзи китапқумарларў сўйип оқўй-туғўн «Кичкене шаҳзода», («Маленький принц») – шўғармасў бизиң ана тилимиз – Қарақалпақ тилинде мениң аўдармамда өз алдўна китап болўп, баспадан шўқтў.

«Өмирдиң мәнисин көз бенен көрип тўсине алмайсаң, онў жўрек пенен тўсинесең» – деп гўрриң ететўғўн «Кичкене шаҳзода» шўғармасў бизиң балларўмўздўң – ўй китапханамўздағў ең сўйикли, жақсў көрип оқўйтуғўн, ҳэмме ўақўт ис столўнўң бир мушўнда туратуғўн китабў болдў.

Өзим бул шўғарманў рус тилинде оқўдўм.

Усў ертек-повестьтен, онўң философиялўқ мазмунўнаң тэсирленгеним соншелли, қарақалпақ оқўўшўларў да усў китаптў оқўса екен деп ойдаладў.

Бул, жаслардў өмирге итибарлў, серли көз-қарас пенен қараўға шақўратуғўн шўғарма. «Мен бул китабўмдў ўлкен адамға бағўшлағанўм ушўн балалардан кеширим сораيمان.

Барлўқ, ересек адамлар бир ўақларў бала болған. Тек олардўң азў ғана бул туўралў еслеиди» – деп жаздў автор Антуан де Сент-Экзюпери (1900–1944).

Антуан де Сент-Экзюпери – жазўўшў, шайўр, эссеист.

Бирақ тийкарғў қәнигелиги – ушўўшў болўп табўладў.

1923-жўлғў авиакатастрофадан кейин жазўўшўлўқ пенен шўғўлланадў.

«Кичкене шаҳзода» – 1943-жўлў жазўлўп, китап болўп шўғадў.

Соннан берли бул шўғарма усў кўнге дейин 200 млн.нан аслам нўсқада ҳэм дўнўнўнўң 300 ден аслам тиллеринде басўлўп, өз оқўўшўларўна жетип бардў.

Мине, енди бул уллў шўғарманў бизиң перзентлеримиз де өз ана тили – қарақалпақ тилинде оқўў бахтўна мияссар болдў.

Өз планетасўн таслап кетип, Әлем бойлап саяхат еткен Кичкене шаҳзода өмирдиң мазмунў не екенлигин тўсинеди – ол туўўлған планетасўнда өз гўлин сўйиўи, онўң қәдирин билиўди ўйрениўи керек екен.

«Кичкене шаҳзода» ертегин – мен муҳаббат ҳэм адамлардўң өзара нэзик мўнэсибетлери туўралў сөз бенен жаратўлған Симфония деп есаплайман!

Сонўң ушўн баспадан кирилл алфавитинде шўғаруўўн өтиниш еттим, себеби «Кичкене шаҳзода» шўғармасў жас өспиримлер ҳэм ўлкенлер ушўн бирдей кўзўклў ҳэм мәнили!

Халқума усўндай саўға ислегениме қуянўшлўман ҳэм бахўтлўман!

Инобат ИБРОХИМОВА,
«Vatanparvar»

Нукус шаҳрида ички ва ташқи меҳнат бозорларида кундан-кунга талаб ортиб бораётган қурилиш соҳаси мутахассисларини қисқа ўқув курси доирасида тайёрлаб берувчи Қурилиш соҳасида малакали мутахассисларни тайёрлаш маркази ўз фаолиятини бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 25 январдаги «Вақтинчалик меҳнат фаолиятини амалга ошириш учун хорижий давлатга кетаётган шахсларни ва банд бўлмаган аҳолини ўқитишни ташкил этиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига асосан Қорақалпоғистон Республикаси раҳбарияти ва ҳудудий ҳарбий-маъмурий сектори томонидан қисқа фурсатларда Нукус шаҳридаги Транспорт коллежи негизида капитал таъмир ва реконструкция ишлари амалга оширилиб, ушбу марказ бунёд этилди.

Қурилиш соҳасида малакали мутахассисларни тайёрлаш маркази очилишига бағишланган тантанали маросимда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, ҳудудий ҳарбий-маъмурий сектори раҳбари Мурат Камалов, Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Фарҳоджон Шерматов, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, ҳарбий хизматчилар ҳамда марказ ўқитувчи ва ўқувчилари иштирок этди.

ЯНГИ МАРКАЗ ОЧИЛДИ

Сўзга чиққанлар бугун хорижий мамлакатлар, шу ўринда юртимизда жадал олиб борилаётган бунёдкорлик ишлари ўз ўрнида ҳам ташқи, ҳам ички меҳнат бозорларида қурилиш соҳасининг малакали мутахассисларига талабни ошириб келаётганини, бу ўз навбатида аҳоли бандлигини таъминлаш, талаб ошаётган соҳага ўз касбининг моҳир мутахассисларини тайёрлаш тизимини тубдан яхшилашни тақозо этаётганини таъкидлаб ўтишди. Марказда таҳсил олаётган фуқаролар учун қурилиш соҳаси йўналишлари бўйича зарур кўникмаларга эга бўлиши билан бир қаторда хорижий тиллар ҳамда бориши режалаштирилаётган давлатнинг тарихи, аънаналари, урф-одатлари ва қонунчилиги бўйича дастлабки билимлар берилиб, касб-хунарга ўргатилади.

Марказ учун ажратилган ижтимоий объектларда капитал таъмир ва реконструкция ишлари натижасида замонавий андазаларга асосланган 14 та ўқув ва амалиёт хоналари, 300 ўринли иккита ётоқхона, шинам ва кўркам ошхона, маънавият ва маърифат маркази, кутубхона ҳамда спорт зали барпо этилди.

Муассасада темир-бетон ишлари устаси, ғишт терувчи, электро-газ пайвандчи, дурадгор, сувоччи, бўёқчи-безакчи, сантехника ишлари устаси, электро-монтажчи, кўтарма кран бошқарувчисининг ёрдамчиси, қопловчи-плиткачи, пўлат ва темир-бетон конструкциялар монтажчиси, гипскартон монтажчиси, кран машинисти, том ёпувчи каби 14 та мутахассислик бўйича таълим-тарбия берилди.

Тантанали маросим давомида меҳмонлар янгидан очилган марказда яратилган шарт-шароитлар, замонавий ўқув биноси, таълим-тарбия учун мўлжалланган ўқув хоналари ва маиший объектлари билан яқиндан танишишди.

Шунингдек, Урганч шаҳрида ҳам Қурилиш соҳасида малакали мутахассисларни тайёрлаш маркази фойдаланишга топширилди.

Марказнинг тантанали очилиш маросимида сўзга чиққан Хоразм вилояти ҳокими Фарҳод Эрманов Урганч қурилиш коллежи негизида яратилган марказнинг асосий мақсад ва вазифаларига тўхталиб, бу фуқаролар учун кенг имконият эканлигини таъкидлади.

**Шимоли-ғарбий ҳарбий округ
матбуот хизмати**

«ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

САМАРАЛИ ТАШРИФ

Ўзбекистон мудофаасига қўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Марказий Кенгаши раисининг ўринбосари Н. Муллабоев бошчилигидаги ишчи гуруҳ Андижон вилояти ташкилоти тасарруфидаги Марҳамат тумани ўқув-спорт техника клубига ташриф буюрди.

Ташриф давомида ишчи гуруҳ томонидан аҳоли, айниқса, ёшлар орасида ҳарбий-ватанпарварлик ва соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш ҳамда уларни ЎСТҚда йўлга қўйилган спорт турларига йўналтиришни мактабларнинг кичик синфлариданоқ бошлашни йўлга қўйиш, бунинг учун ходимлар ёшларни жалб қиладиган самарали инте-

рактив гоя ва ташаббусларни ишлаб чиқишлари лозимлиги таъкидланди.

«Ватанпарвар» ташкилоти ва Ёшлар агентлиги ўртасида имзоланган меморандумга мувофиқ, жорий йилнинг 1 апрелидан республикамикамиз миқёсида «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари»га киритилган муҳтож оилалар фарзандларини ўқув-спорт техника клубидаги «ВС» тоифали ҳайдовчиларни тайёрлаш бўйича ўқув гуруҳларида бепул ўқитиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Шунингдек, «Ватанпарвар» ташкилотининг Марҳамат тумани ўқув-спорт техника клуби томонидан тумандаги умумтаълим мактаблари ўқувчилари ўртасида ўқ отиш спорт тури бўйича мусобақа ҳам ўтказилди.

Унда қизлар ўртасида Моҳларой Аҳмаджонова 1-ўринни, Нуриза Турғунбоева 2-ўринни, Моҳинур Муталипова 3-ўринни қўлга киритди.

Ўғил болалар ўртасида Омадбек Қўчқаров 1-ўрин, Муҳаммадсамих Исақжонов 2-ўрин, Азизбек Онарқулов 3-ўринга лойиқ топилди.

Умумжамоа ҳисобида 47-ИДУМ жамоаси 1-ўрин, 34-умумтаълим мактаби жамоаси 2-ўрин, 3-ДИМИ жамоаси эса 3-ўринга сазовор бўлди.

Ғолиб ва совриндорлар диплом, медаль ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

**Жамшид ЖУМАНОВ, Марҳамат тумани
«Ватанпарвар» ташкилоти раҳбари**

ВАКИЛЛАРИМИЗ МУСОБАҚАГА ТАЙЁР

Газетамизнинг ўтган сонида Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги тоғ тайёргарлиги мутахассисларидан иборат жамоамиз Халқаро армия ўйинлари доирасидаги ягона қишки ҳарбий мусобақада иштирок этиш учун жиддий тайёргарлик кўраётгани ҳақида хабар берган эдик.

Мудофаа вазири генерал-лейтенант Баҳоидир Қурбонов мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилишга киришадиган ҳарбий хизматчиларга омад тилаб, Ватан ишончини оқлаш ҳар нарсадан устун эканлигини таъкидлади.

Тайёргарлик машғулоти ўз низоҳисига етгач, маҳоратли мутахассислардан таркиб топган жамоамиз мусобақа бўлиб ўтадиган мамлакат – Россия Федерациясига етиб борди.

Бирин-кетин етиб келаётган жамоалар Красноярск ўлкасидаги Ергаки ҳарбий спорт ўқув маркази базасида мусобақага киришади. Бу йилги баҳсларда мезбон жамоа Россия Федерацияси, Ўзбекистон, Абхазия, Жанубий Осетия, Тожикистон, Қирғизистон, Россия Қуролли Кучлари аёллар терма жамоаси ҳамда Хитой Халқ Республикаси терма жамоалари иштирок этади.

Эслатиб ўтамиз, вакилларимиз илк бор иштирок этаётган мазкур мусобақа 2018 йилдан буён ўтказиб келинади.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
лейтенант Орифжон МАМАЖОНОВ
Россия Федерацияси,
Тува Республикаси

Мудофаа вазирлиги марказий моддий-техник таъминот базасида қўшинлар учун янги махсус ҳарбий техникалар тантанали равишда топширилди.

ЯНГИ ТЕХНИКАЛАР ТОПШИРИЛДИ

Тадбирда мудофаа вазирининг ўринбосарлари полковник Алишер Норбоев ва полковник Зоиржон Бозорбоев мамлакатимизнинг мудофаа қудрати, жанговар шайлиги ва моддий-техник базасини янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Сўнг Мудофаа вазирлиги қўшинларидан келган масъул ҳайдовчиларга янги махсус ҳарбий техникалар калити ҳарбий оркестр садолари остида топширилди. Хусусан, тегишли ҳарбий хизматчиларга озиқ-овқат, ёнилғи-мойлаш маҳсулотлари ва ёнғин хавфсизлиги хизматлари йўналишида йигирмага яқин техника бириктирилди.

Мазкур замонавий техникалар юртимиздаги маҳаллий заводларда ишлаб чиқарилгани билан аҳамиятлидир. Ёнилғи сарфини тежовчи ушбу автоуловлар озиқ-овқат, ёнилғи ва сувни белгиланган манзилга қисқа фурсатда етказиш ва қўшинларнинг жанговар шайлигини оширишга хизмат қилади.

Лейтенант Дилшод РЎЗИҚУЛОВ, «Vatanparvar»

МУЛОҲАЗА

АМИР ТЕМУР ВА МУҲАММАД ИБН ЖАЗАРИЙ

Амир Темур тулпорларни саралаб ажрата оладиган моҳир чавандоз ва довиорак баҳоидир бўлиб вояга етиш билан бирга, ўз даврининг тиббиёт, риёзиёт, фалакиёт, меъморчилик ва тарих илмларини ўрганган. У билан суҳбатлашиш шарафига муяссар бўлган буюк араб файласуфи Ибн Халдун жаҳонгир турк, араб, форс халқлари тарихини, диний, дунёвий ва фалсафий билимларнинг мураккаб жиҳатларига яхши ўзлаштирганини таъкидлайди.

Хофизи Абрўнинг ёзишича, Амир Темур турк, араб ва эронликлар тарихини чуқур билган. У давлат аҳамиятига эга бўлган ҳар бир масалани ҳал этишда, шу соҳанинг билимдонлари ва уламолари билан маслаҳатлашган. Одатда у тиббиёт, риёзиёт, фалакиёт, тарих, адабиёт, тилшунослик илми намоёндалари, шунингдек, илоҳиёт ва дин соҳасидаги машҳур уламолар билан суҳбатлар ўтказган. Амир Темур саройида турли миллат ва элат вакиллари билан уламолари – мавлоно Абдуҷаббор Хоразмий, мавлоно Шамсуддин Мунши, мавлоно Абдулло Лисон, мавлоно Баҳрудин Аҳмад, мавлоно Нуъмонуддин Хоразмий, Хўжа Афзал, мавлоно Алоуддин Коший, Жалол Хокий ва бошқалар хизматда бўлган. Номлари зикр қилинган илм аҳллари ичида «Ал-Жазарий» тахаллуси билан танилган қори ва муҳаддислар устози,

мужаввид ва қироат илми уламоларининг имоми, ўз замонасидан тортиб то бизнинг давримизгача қироат ва тажвид илмининг шайхи ва олимлар гултожи бўлиб келаётган мавлоно Шамсуддин Мунши, тўлиқ исми шарифлари Аллома Ҳофиз Муҳаммад ибн Муҳаммад ибн Муҳаммад ибн Али ибн Юсуф ибн Ал-Жазарий, Шамсиддин ад-Дамашқий аш-Шофийий бўлиб, кунялари «Абул-Хайр»дир. Уларнинг таваллудлари милодий 1350 йилнинг ўттизинчи ноябрь, жума кунига тўғри келади.

Ҳикоя қилинишича, 40 йил фарзанд кўрмаган оталари 1349 йилда муборак ҳаж сафарига бориб, ибодат амалларини бажариб бўлгач, Аллоҳ таолодан ўзларига солих, олим фарзанд беришини сўраб дуо қилган. Шундан бир йил ўтгач, имом – Жазарий дунёга келган. 13 ёшида Қуръони Каримни тўлалигича ёд олиб, 14 ёшида имомлик қила бошлаган. Ҳижрий 798 йили Рум (ҳозирги Туркия)га сафар қилиб, Бурса шаҳрида Боязид ибн Усмон (Йилдирим Боязид) билан учрашган. Боязид кўрсатган ҳурмат ва эҳтиромга жавобан имом у ерда бир неча йил истиқомат қилиб, юрт аҳолисига қироат ва ҳадис илмидан таълим беради. Султон Боязид билан Амир Темур ўртасида ҳижрий 804 санада бўлиб ўтган жангда, Усманийларнинг лашкари билан бирга Муҳаммад ибн Жазарий ҳам жангга чиққан эди. Усманийларнинг лашкари енгилди.

Султон Боязид ва Имом Муҳаммад ибн Жазарий асирга тушди. Амир Темур Имом Муҳаммад ибн Жазарий хабардор бўлиб, унинг кимлигини англаб етди ва ўзи борган мусулмон юртлардаги катта уламоларга нисбатан қиладиган одатига биноан ҳижрий 805 йили Амир Темур у зотни Румдан Мовароуннаҳр диёрига олиб келган. Имом Муҳаммад ибн Жазарий Кеш (ҳозирги Шаҳрисабз) шаҳрида соҳибқирон салтанати остида ҳаёт кечирганлар. Бир куни соҳибқирон Самарқандда катта базм уюштирди. Унга тақлиф этилган амир ва зодагонларга чап тарафдан, олимларга эса ўнг тарафдан жой ажратишни буюрди. Имом

Жазарийга эса уламоларга ажратилган жойнинг олд қисмидан, яъни Аллома Саййид Шариф Журжонийдан юқорироқдан ўрин ҳозирлашга амр қилинган. Ўша вақтда у Самарқандда мударрис эди. Сабаби сўралганида, соҳибқирон: «Қандай қилиб Қуръон ва суннат бўйича олим ва мушкул масалани сўраган одамга дарҳол мушқулани ечиб берадиган одамни олдинга ўтирғизмай», дея жавоб берган эди. Қироат илми олими Муҳаммад Жазарий умрининг охирини Шерозда ўтказган. У зот ҳижрий 833 йили Рабиул аввал ойининг бешинчи куни, жума тонгида 82 ёшда дунёдан ўтади ва ўзи қурдирган мадраса ҳовлисига дафн этилади.

Амир Темурнинг отаси Муҳаммад Тарағай уламоу фузалого ихлосманд, илм аҳлига ҳомий ва иштиёқманд киши бўлганлиги сабабли, унинг оиласида тарбия олган ва камол топган фарзанд ҳам, қаерда фан, маданият ва санъат аҳлини учратса, уларни ўз ҳомийлигига олиб, уларга иззат-икром кўрсатиб, уларнинг тарбиясига аҳамият бериб, бу зотлардан ўз олий мажлисида надим (маслаҳатчи) сифатида ва бошқа лавозимларда фойдаланишни йўлга қўйган.

Ёш авлодни, айниқса, Ватан ҳимояси учун бел боғлаган ёшларда, ўз она юртига нисбатан садоқат билан хизмат қилиш, ҳалоллик, мардлик ва жасурлик фазилатларини шакллантириш, аجدодларимиз қолдирган бебаҳо меросдан унумли фойдаланиш, Пайғамбаримиз (с.а.в.)нинг олим бўлайлик, олим бўлмасак, илм талабгори бўлайлик, илмни ҳам талаб қилмасак, илм қиладиганларни яхши кўрайлик, деган ўғитларига амал қилиб яшашлик ҳозирги куннинг кечиктириб бўлмайдиган долзарб масаласидир.

Ҳайдар ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон Миллий университети
Ҳарбий тайёргарлик ўқув маркази ўқитувчиси

СМИНАР

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти Тиллар кафедраси профессор-ўқитувчилари томонидан «Олий таълим муассасаларида тил ўқитишнинг замонавий усуллари амалиётда қўллаш» мавзусида ўқув-услубий семинар ўтказилди.

Унинг асосий мақсади кейинги йилларда хорижий тилларни ўқитишда учрайдиган муаммоларни бартараф қилиш ва эришилган ютуқлар бўйича тажриба алмашишдан иборат бўлди. Анжуманда Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Қуролли Кучлар академияси, Тошкент давлат иқтисодиёт университети, Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети, Чирчиқ давлат педагогика институтининг профессор-ўқитувчилари иштирок этишди.

ТИЛ ЎҚИТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ УСУЛЛАРИ

Семинар амалий ва назарий қисмдан иборат бўлди. Амалий қисмида билим юртида тахсил олаётган курсантлар таркиби билан тил ўргатишнинг илғор технологияларини қўлланган ҳолда маҳорат дарслари ташкиллаштирилди. Назарий қисмида эса барча олий таълим муассасаларидан ташриф буюрган профессор-ўқитувчилар таркиби билан тренинг-машғулотлар ташкиллаштирилди.

Яқунда ўқитувчилар тил ўқитишда истиқ-

болда ташкил этилиши лозим бўлган тадбир режалари ҳақида келишиб олдилар.

Подполковник Б. ПАРДАЕВ

ҲУҚУҚИЙ САВОДХОНЛИК

ДАВРА СУҲБАТИ

ҚОНУН УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛИДА

Бугунги кунда юртимизда қонунбузарлик ҳолатлари, турли хил жиноятлар билан боғлиқ ҳодисаларнинг олдини олиш ҳамда ёшларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, уларни жиноят кўчасига кириб қолишдан асраш мақсадида Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош бошқармаси ҳуқуқбузарликлар профилактикаси офицерлари кенг жамоатчилик билан жойларда доимий равишда тадбирлар ўтказиб келмоқда.

Хусусан, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлими томонидан ҳарбий қисмда ўтказилган навбатдаги тадбирда ҳам айнан шу мавзуга эътибор қаратилди.

Унда сўзга чиққанлар коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги давлат сиёсатининг онги ва маданиятини юксалтириш, жамиятда коррупцияга нисбатан муросасиз муносабатни шакллантириш, давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларида унинг олдини олиш бўйича тушунтиришлар беришди.

Тадбир якунида шахсий таркибга қонун бузилиши ҳолатлари акс этган видеолар намоиш этилди.

**Подполковник
Фурқат ХУДОЙНАЗАРОВ**

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 685 йиллигига бағишлаб «Амир Темурнинг мамлакатни бирлаштириш ва марказлашган буюк давлат тузишдаги тарихий хизмати. Амир Темур давлатининг қурилиши» мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

ИЛМИЙ МУНОЗАРЛАР
АСОСИДА ЎТДИ

Давра суҳбатига республикадаги нуфузли олий ўқув юртидан темуршунос олимлар таклиф этилди.

Тадбирда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Ўзбекистон тарихи кафедраси доценти, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) Акбар Замонов ҳамда Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Ўзбекистон тарихи кафедраси мудири, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) Озода Раҳматуллаева ўз маърузалари билан иштирок этишди.

Тадбир савол-жавобларга бой, кенг илмий мунозаралар асосида кўтаринки руҳда ўтди.

Майор Азиз АБДУВОИТОВ

ИНСОНПАРВАРЛИК ТАДБИРЛАРИ

ҲАРБИЙЛАРНИНГ ҲИССАСИ

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинларига қарашли Фарғона шаҳридаги ҳарбий қисм шахсий таркиби шаҳардаги «Имконияти чекланган кўзи ожиз ва кар-соқовлар» мактаб-интернати тарбияланувчиларига қулайликлар яратиш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш мақсадида доимий равишда ҳамкорликда маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиб келишмоқда.

болаларнинг мукамал билим олишлари, келажакда юртимиз равнақи учун етук кадрлар бўлиб етиштирилишида хизмат қилиши учун кўкаламзорлаштириш, 18 метр чуқурликдан сув чиқарилиб, махсус машғулотлар ўтиш учун жиҳозланиши режалаштирилган ўқув синфига иссиқлик тизими ўрнатилиб, керакли барча воситалар билан таъминлаб берилди.

Ҳамкорлик давом этмоқда.

Капитан Сарвар РАҲМАТОВ

Яқинда худди шундай инсонпарварлик тадбирларидан яна бири – мактаб интернати ҳудудида ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Имконияти чекланган

МАРДЛИК – МАНГУЛИК

МЕНИНГ ЖАНГЧИ МУАЛЛИМИМ

1965 йилда бир қатор ҳарбий журналистлар билан бирга махсус сафарда бўлган эдим. Ўшанда Иккинчи жаҳон урушида бедарак кетган отамнинг акаси – амаким Миртолип Мирсолиев қабрини ҳам изладим. Аёвсиз жанглар кечган шаҳар ва қишлоқлардаги қардошлар қабристонларига, музейга айлантирилган концлагерларга гуллар қўйдим, лекин амаким изини топа олмадим. У бугунгача бедарак.

Ўша тарихий сафарда Киевдаги «Ватан уруши музеи»да ўзбек тилида чоп этилган фронт газеталари билан танишгандим. Майор Рустам Абдурахмонов масъул муҳаррир бўлган «Ватан шарафи учун» газетасида «Зиёмат Хусанов барҳаёт» мақоласига кўзим тушди. У менинг муаллимим эди. Мақолада шундай маълумотлар бор эди.

228-гвардиячи ўқчи полки сержанти Зиёмат Хусанов «пулемёт тили»ни пухта ўрганиб, «Курск ҳалқаси» жангларида кириб борган. 1942 йилда Москва остонасидаги жангларида мардлик кўрсатган. Оғир ярадор бўлиб, ҳарбий госпиталларда даволанган. Яна жангоҳга қайтган. Ўзининг пулемёт қисмига етолмасдан, бошқа ҳарбий қисм таркибиде «Курск ҳалқаси» жангларида иштирок этган. 1943 йилнинг августиде унинг 45 марта душман пьедасининг ҳужумини даф қилгани, кўплаб фашистларни кириб ташлагани ҳақидаги жанг тафсилоти ниҳоясида, жангчи Зиёмат ярадорлиги сабабли охириги гранатани узоққа ота олмай, ўзи ҳам портлаб кетгани ҳикоя қилинган эди. Ушбу қаҳрамонлиги учун З. Хусановга ўлимидан сўнг «Қаҳрамон» унвони берилган экан.

Ўшанда Зиёмат Хусанов ўлмаган экан. У ярадор ҳолатида асирга тушиб, концлагерга жўнатилади. Анча соғайгач, асирлар орасидаги 31 нафар ҳамюрт буюхоролик яширин гуруҳ раҳбари Сайлихон Файзиев бошчилигида фашистларнинг Туркистон легионига аъзо бўлади. Уларни чех милтиғидан фойдаланишга ўргатишади. Партизанларни йўқ қилиш операциясига юборишганда ўзларини қоровуллаётган фрицлар гуруҳини даф этиб, қурол-аслаҳа ва озиқ-овқат за-

хиралари билан югослав-болгар партизанларига қўшилиб оладилар. Фашистларга қарши миллий озодлик кураши жангларида мардлик намуналарини кўрсатишади. Оғир жангларида бирида Зиёмат ярадор бўлади. Уни самолётда Италиянинг Торонто шаҳридаги госпиталга етказишади. Қулоғидан кирган ўқ оғзини тешиб ўтган – жароҳатни даволаш 1945 йилгача давом этади.

Зиёмат уйига ғалаба кунлари қайтади, лекин ўша пайтдаги ҳукумат уни «Қаҳрамон» эмас, балки «хоин» сифатида қабул қилади.

Мен Тошкент давлат университетининг Журналистика факультетида ўқиганман. Ўшанда уруш жабҳаларида фронт газеталарини чоп этган бир неча ҳарбий мухбирлар Адҳам Раҳмат, Зийнат Фатхулин, Назир Сафаров, Назармат каби таниқли кишилар билан учрашув бўлиб ўтганди. Уларга муаллимим Зиёмат Хусановнинг аянчли тақдири ҳақида, 1943 йилдаги жасорати учун берилган «Қаҳрамон» унвонининг 1952 йилда бекор қилинганигача сўзлаб бердим.

Улар ёрдамида тегишли жойларга хатлар жўнатдик. Ижобий натижа бўлавермади. Шундан кейин отам – тарих фани муаллими Мирсовур Мирсолиевга ёрилдим. У дўстлари мактаб директори Йўлдош Нишонбоев ва ўқитувчи Султоншиқ Оташиков

билан СамДУда бирга ўқиган дўсти Ўзбекистон КП МКнинг биринчи котиби Шароф Рашидов қабулида бўлишади. Воқеани батафсил эшитган Шароф ака кимлар биландир боғланиб, муаммони ҳал этишга ёрдам беради. Адолат тарозиси ҳаракатга келади. Орадан бир йил ўтгач, барча тўсиқлар олиб ташланади. Ўзбекистонда, Украинада, Россияда, Болгарияда, Югославияда Зиёмат ака ҳақида бадиий ва ҳужжатли фильмлар олинишига, китоб, очерк, мақолалар чоп этилишига изн берилади.

1968 йилнинг 23 феврилида З. Хусановнинг кўкрагига «Қаҳрамон» нишони тантанали равишда тақиб қўйилади ва унга Болгария ёзувчиси Йордан Милов ўзининг ўзбек ўғлонлари, жумладан, Зиёмат Хусанов жасорати битилган «Шарқ повестлари» китобини, югослав-болгар партизанлари отрядида бирга жанг қилган, уни шахсан самолётга жойлаб, Торонто шаҳрига жўнатган командири Боян Михнев Чобанов «Болгария партизанлар ҳаракати қатнашчиси» медали ҳамда «Болгария миллий қаҳрамони» нишонини топширади. Болгариядаги мактаблардан бирига Зиёмат Хусанов номи берилади.

Бу жасур жангчи менинг муаллимим эди.

Миркарим МИРСОВУРОВ,
Ўзбекистон Журналистлари
ижодий уюшмаси аъзоси

УРУШ ХОТИРАЛАРИ

Фарғона вилоятининг Ўзбекистон тумани Соё бўйи кўчасида истиқомат қилаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Усмонжон ота Раҳимов хонадонига Қўқон шаҳридаги ҳарбий қисм ҳарбий хизматчилари, шаҳар мудофаа ишлари бўлими, тиббиёт ходимлари ва мактаб ўқитувчилари ташриф буюрди.

Усмонжон ота билан суҳбат қураётган эканми, ҳаёт залвори ва унинг барча босиб ўтган йўли қийинчиликлардан иборат бўлганини айтиб ўтди. «1941 йилда 21 ёшни қарши олган вақти айна навқирон чоғимда жангоҳларда қонли урушларда жуда кўп яқинларимни, қуролдош дўстларимни йўқотдим», дейди кўзига ёш олиб.

Мотоўқчи бўлинмада хизмат қилган ота урушнинг барча даҳшатларини кўрган ва

Германиядан то Хитойгача бўлган масофани босиб ўтган.

Хитойнинг шимолий қисмини босқинчилардан озод қилиш ҳаракатларида кўрсатган қаҳрамонликлари учун Хитой Халқ Республикаси томонидан миннатдорчилик билдирилиб диплом, шунингдек, Ғалабанинг 75 йиллигига бағишланган давлат мукофоти билан тақдирланган.

Ташриф давомида Усмонжон отага тиббий хизмат кўрсатилди. Суҳбат сўнгида ўзининг эзгу ниятларини билдирган отахон барчани дуо қилди.

Шарқий ҳарбий округ
матбуот хизмати

Шавкатли бобомиз Амир Темур шахси ҳақида сўз кетса, аксарият Шарқу Фарб тарихчилари кўпроқ ул зотнинг ҳукмдорлик салоҳияти, илми, ҳарб ва жаҳонгирлик борасидаги мислсиз истеъдоди хусусида фикр юритишни маъқул кўради. Аслида, соҳибқирон бобомиз ҳар жиҳатдан замонасининг комил кишиси бўлиб, нафақат салтанат ва сиёсат бобида, балки инсоний муносабат, илм ва маънавият масаласида ҳам беқиёс фазилатлар соҳиби эди.

Амир Темур ёшлик чоғларидан ислом динига эътиқоди баланд бўлиб, дин уламоларига, устозу пирларга катта ҳурмат кўрсатган. Соҳибқироннинг бир неча пирлари бўлиб, уларни икки гуруҳга ажратиш мумкин.

Биринчи гуруҳга руҳониятли пирлар, яъни соҳибқирон туғилгунига қадар яшаб ўтишган табаррук зотлар – Туркистон мулкининг шайх ул-машойихи Хожа Аҳмад Яссавий, Султон Бурҳониддин Қилич, Шайх Нуриддин Басир (*Қутби Чахордахум*), Шайх Бурҳониддин Соҳаржий ва Шайх Сайфуддин Ёқуб Ардабилийдир.

Иккинчи гуруҳга соҳибқироннинг замондошлари, улғу амир бевосита эътиқод этган ва идорат йўлини берган пирлар – Шайх Шамсиддин Кулол, Шайх Зайниддин Абу Бакр Тойбодий, Мир Саййид Барака ҳисобланадилар. Баъзи манбаларда Мир Амир Кулол ҳазратлари ҳам Амир Темурнинг шайхларидан бўлган, тахминан 1336 йилда танишади, деб келтирилган. Амир Темур ҳазратларига пирлари томонидан бир неча икромлар тортиқ этилган. Жумладан, Шайх Зайниддин Абу Бакр Тойбодий Амир Темурга «Куч адолатда» сўзлари ўйиб ёзилган тилло узук, Мир Саййид Барака эса биринчи учрашувдаёқ салтанат тимсоли бўлган ноғора ва байроқ тухфа қилган. Ўзининг руҳий мадади, кўмаги билан ҳамшиша соҳибқиронга

АМИР ТЕМУР ПИРЛАРИ

камарбаста бўлган Мир Саййид Барака то сўнгги нафасигача Амир Темур билан бирга умргузаронлик қилади.

Ушбу пирлар ҳақида тарихий манбаларда маълумотлар келтирилган.

Темур пири муршидлар, руҳоний устозларга ўз саройининг тўридан жой беради. У ҳар вақт ўзи ҳам шариат қонун-қоидаларига қатъий амал қилади. Амир Темур пирларидан бири, асли Макка шаҳридан бўлган Саййид Барака 1370 йил Балх қалъаси эгалланишидан олдин Темурнинг олдида келади. Бундан ташқари, Саййид Барака ўз дуоси билан Амир Темурнинг ғанимларга қарши курашида ҳам уни қўллаб-қувватлайди.

Темур ўзи забт этган мамлакатларда ҳам руҳоний раҳбарларни ўз ҳимоясига оларди. Кўпинча улар шахсан соҳибқирон ҳузурига келтирилди. Амир Темурда катта таассурот қолдирсалар, уларни ўз саройига ёки Самарқандда хизмат қилишга тақлиф этар ёки ўз мамлакатларида қолишларига бағрикенглик билан рухсат беради. Темур дин уламоларини доим омонликда сақлаган.

Соҳибқирон азиз-авлиёлар ҳурматини бажо келтириб, улар хотирасига эҳтиром билан қараган. Ўрта аср тарихчилари томонидан манбаларда қайд этилишича, «Дунё жаннати» деб аталган Дамашқ шаҳрида турганида Пайғамбаримиз Муҳаммад (с.а.в)нинг аёллари Умму Салама ва Умму Ҳабиба оналаримизнинг мақбаралари устига гумбазлар қурдиради.

Азиз-авлиёларнинг мазорлари ва муқаддас қадамжоларини зиёрат қилиш соҳибқирон учун қатъий одат эди. Машҳур араб тарихчиси ва мутафаккири Ибн Халдун (1332–1406) қамал қилинган

Дамашққа келиб қолади. Шу аснода у Амир Темур томонидан қабул қилинади ва икки буюк инсон ўртасида узоқ ва мароқли сўхбат бўлиб ўтади. Учрашув чоғида машҳур тарихчи соҳибқиронга Қуръони Каримнинг гўзал бир нусхасини ҳадя қилганда Амир Темур шошилинич ўрнидан туриб, муқаддас китобни ўпиб, бошига қўяди. Амир Темур мусулмон давлатлари бошлиқларига йўллаган мактубларида Қуръон оятларидан кўп фойдаланарди. Масалан, 1393 йилда қулдан чиққан ҳукмдор – Миср султони Барлуққа жўнатган иккинчи мактубида соҳибқирон тегишли ўринларда етти марта муқаддас китобдан оятлар келтириб, ўз фикрини ифода қилган.

Хулоса ўрнида айтадиган бўлсак, Амир Темур ҳазратлари буюк саркарда, давлат арбоби бўлибгина қолмай, авлодларга муносиб маънавий устоз ҳамдир.

Зулайхо АБДУСАМАТОВА тайёрлади.

ХИТОЙ САФАРНОМАСИДА ТЕМУРИЙЛАР ДИПЛОМАТИЯСИ

Темурийлар даври солномаларида Турон замини азал-азалдан қўшни давлатлар билан узвий алоқада бўлганлиги келтирилади. Сиёсий жараёнларни ёритишда Абдураззоқ Самарқандий, Мирхонд, Ҳофизи Абрў сингари тарихчилар, Ғиёсиддин Наққош каби ижодкорларнинг ўрни аҳамиятлидир. Улар сафарларга амир карвони билан бориб, жараёни батафсил ёзиб қолдирганлар. Шундай сафарлардан бири 1419–1422 йилларда Хитой давлатига бўлади. Императорнинг тақлифига кўра, Темурийлар давлатидан катта элчилик гуруҳи карвонлари йўл олган ушбу сафарда Ғиёсиддин Наққош ҳам қатнашган.

Маълум бўладигани, хожа Ғиёсиддин Наққош кейинчалик Ҳирот шаҳрида Мирзо Бойсунғур илм-фан вакилларига ҳомийлик қилиб, уларнинг ижод қилиши учун шарт-шароитлар яратиш ҳақида эшитиш ва бу шаҳарда яшаб, Мирзо Бойсунғурнинг эътиборини қозонади. Сўнг шаҳзоданинг вакили сифатида Хитойга бораётган элчилар таркибига киритилади. Ғиёсиддин Наққош

Хитойга сафари чоғида шаҳзода Бойсунғур Мирзо топшириғи билан барча кўрган-кечирганларини кундалик шаклида ёзиб боради ва сафардан қайтгач, уни шаҳзодага тақдим этади.

Ғиёсиддин Наққошнинг «Кундалик» асари аниқ тафсилотларга бойлиги муаллифнинг ҳар томонлама савияси кенглигидан далолат беради. Масалан, асарда Мўғулистон ҳудудида карвонлар хавфсизлигига таҳдид солган ҳолатлар, Хитой чегарасидаги божхона тартиби, элчилар ташрифи шарафига ташкил этилган тўйлар, император саройининг ҳашамати ва ундаги тантанали қабул маросими, Хитой халқининг урф-одатлари ҳақида муҳим маълумотларни ўз ичига олади. Унда Буюк Ипак йўли орқали Хитойдан то Мовароуннаҳр ва Хуросонгача карвонлар қатнови, унинг Марказий Осиё орқали ўтган ҳудудлари, йўл бўйлаб жойлашган шаҳарлар, манзиллар, карвон йўллари ўтган жойларнинг ер юзаси, иқлими, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, хўжалиги, аҳолиси ҳақида маълумотлар баён этилган. Хитой сафарномаси Темурийлар давлати элчилик ва савдо алоқаларидан сўзловчи қимматли манба ва мусулмон Шарқ мамлакатларида Хитой ҳақида анчагина тўла маълумотлар қайд этилган ягона ёзма ёдгорлик сифатида ҳам тарихда қолди.

Ғиёсиддин Наққош «Сафарнома»сининг ёзилиши бевосита XIV–XV асрларда Марказий Осиё билан Хитой ўртасида элчилик муносабатларининг тикланиши ва ривожини асосида амалга ошади. Ўз вақтида соҳибқирон Амир Темур бир-икки марта Мўғулистонга юриш қилиб, уни давлати таркибига

киритгач, Мовароуннаҳрдан Хитойга борадиган карвонлар учун савдо йўллари хавф-хатардан холи бўлди. Шундан сўнг Амир Темур давлати билан Хитой ўртасида элчилик ва савдо алоқалари йўлга қўйилди, қадимги Буюк Ипак йўли орқали савдо карвонлари қатнови мунтазам тус олди. Мирзо Шоҳрух салтанатида халқаро савдо-элчилик алоқалари янада кенгайди, Темурийлар давлати билан Хитой ўртасида савдо-элчилик муносабатлари ҳам ривожланди.

Шундай қилиб, 1420 йилнинг 25 феврилида барча элчилар бирлашиб, яна Хитой томон йўл оладилар ва 24 август куни Хитой ҳудудига кирдилар. Наққошнинг ёзишича, Хитойга қарашли биринчи катта шаҳар Сокжуда императорнинг хос надимлари элчиларни катта тантана ва эҳтиром билан кутиб олади ва катта дастурхон ёзиб, зиёфат беради.

Наққош Пекин шаҳридаги император саройи ва ундаги қабул маросимларини тўлиқ тафсилотлар билан баён этади. Маълумки, 1420 йилда Мин сулоласи вакили император Чжу Ди ўзи учун қурилган янги саройга кўчиб ўтади. Айни пайтда ҳам мазкур иншоот Ер юзидаги ҳукмдорлар саройлари орасида энг каттаси саналади. Темурийлар салтанатининг элчилари ана шу тарихий воқеанинг гувоҳи бўлишади ва шу муносабат билан ўтказилган байрам тантаналарида ҳам иштирок этишади.

Ғиёсиддин Наққошнинг «Сафарнома» асари Темурийлар даври дипломатияси, Хитой аҳолисининг сиёсий ва ижтимоий ҳаёт тарзини ўрганишда ўқувчиларга бебаҳо қўлланма вазифасини ўтайди.

Ҳ. АҲМЕДОВА, Темурийлар тарихи давлат музейи илмий ходими, М. МУҚИМОВА, Тошкент давлат шарқшунослик университети 2-курс магистранти

СОҶИБҚИРОН ТАВАЛЛУДИНИНГ 685 ЙИЛЛИГИГА

АМИР ТЕМУР – МАРДЛИК ВА МАТОНАТ ТИМСОЛИ

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигида соҳибқирон бобомиз таваллудининг 685 йиллигига бағишлаб Республика Маънавият ва маърифат маркази вакиллари, темуршунос олимлар ҳамда ҳарбий хизматчилар иштирокида «Амир Темур – мардлик ва матонат тимсоли» мавзусида тантанали тадбир бўлиб ўтди. Тадбир доирасида Ғафур Ғулум номидаги нашриёт-матбаа уйи билан ҳамкорликда китоб ярмаркаси ҳам ўтказилди.

Амир Темур юртимиз ва миллатимиз тарихи осмонида порлаган энг ёрқин юлдузлардан бирidir. Бу зот дунё тарихида шарафли, кейинги авлодлар қалбларида буюк ибрат изларини қолдирди. У адолат курашчиси тимсоли, ватанпарварлик, юртни севиш, миллатни асраш ишларида абадий намуна ўлароқ, жаҳон тараққиётига улкан ҳисса қўшди. Соҳибқироннинг илм-фан – риёзиёт, ҳандаса, меъморчилик, фалакиёт, адабиёт, тарих ва ҳарб

илларининг бекиёс даражада раванг топишига имконият яратиб бергани кўпчилик мутахассислар томонидан ҳозиргача эътироф этилади.

Тантанали маросимда Амир Темур шахси ва унинг қандай тарихий шароитда улғайгани, ҳарбий маҳорати ҳақида сўз борди. Таниқли журналист, темуршунос олим Ҳаким Сатторий улғу саркарда номини тиклаш ва меросини ўрганиш борасида истиклол йилларида амалга оширилган ишлар ҳақида фикр юритди. Темурнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида маълумот берувчи ишончли манбалар Шарафиддин Али Яздийнинг «Зафарномаси», Ибн Арабшоҳнинг «Амир Темур тарихида тақдир ажойиботлари» ва «Темур тузуклари» асарлари ҳақида ўз мулоҳазаларини билдирди.

Амир Темур ҳарбий салоҳиятда жаҳонга машҳур саркарда ва замонасининг энг қудратли ҳукмдори, ҳарбий ҳаракатлар назарияси, амалий ҳарбий санъат, тактика ва стратегия, армия таркибини шакллантириш борасида ўз даврининг нодир мўъжизаси эди. Унинг ҳарбий маҳорати аскарларнинг қайта ташкил этиш, душманга ҳужум вақтида турли тактик усуллардан фойдаланиш, ҳужумдан олдин душман жойлашган ерларни разведка қилишда яққол намоён бўлади.

Ҳушмуомалалик, сабр-матонат ва одиллик каби сифатларни ўзида мужассам қилган адолатпарвар ҳукмдор бошқа амалдорлардан ҳам шундай фазилатларни талаб қилган. Масалан, вазирлик мансаби бериладиган киши ҳушмуомала, тинчликсевар, халқпарвар ва ақл-фаросатли бўлмоғи керак эди. Амир Темур ҳасадчи, гина-кек сақловчи, қора ниятли, ғийбатчи, зулмкор, разил, хулқи бузук кишиларни ниҳоятда ёмон кўрган. Уларни ҳатто, навқарликка ҳам олмаган.

Тадбирда ҳарбий хизматчиларга Осиё ва Европа қитъаларида тарихий ўзгаришларни амалга оширган шахс Амир Темур ҳақида қимматли маълумотлар берилди. Мудофаа вазирлигининг «Турон» давлат ҳарбий театрида улғу бобомиз ҳаёти ва фаолиятига бағишлаб саҳналаштирилган спектаклдан парчалар намойиш этилди. Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли томонидан мардликни мадҳ этувчи куй-қўшиқлар ижро қилинди.

Ф. ЭРГАШЕВ

ЖАҲОН ҲАРБИЙ САНЪАТИ УСТАСИ

Юнусобод туманидаги 259-умумтаълим мактабида Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлиги ташаббуси билан «Амир Темур – буюк давлат арбоби ва моҳир саркарда» шиори остида соҳибқироннинг жаҳон ҳарбий санъати ривожига қўшган ҳиссаси мавзусида маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Унда мактаб жамоаси, маҳалла фаоллари ва қўмондонлик ҳарбий хизматчилари иштирок этди. Тадбирда сўзга чиққанлар Амир Темурнинг буюк шахсияти, йирик давлат асосчиси, қонуншунос, нотик, кучли психолог, меъморчилик илми билимдони, қолаверса, эл-юрт фаровонлиги йўлидаги эзгу амаллари бутун дунё томонидан юксак эътироф этилишини таъкидлаб ўтди.

Ўқувчи ёшлар томонидан айрилган шеърлар ҳам кечага ўзгача кайфият олиб кирди.

– Бундай тадбирларнинг ўтказилишидан асосий мақсад, ўқувчиларимизни буюк аجدодларимиз ҳақида янада кўпроқ маълумот олишларини таъминлаш, уларга бўлган ҳурмат, қолдирган меросларини асраб-авайлашлари ҳамда Амир Темур бобомиз сиймосида мактабимиз ўғлонлари учун мардлик, она Ватанга садоқат кўникмаларини шакллантиришдан иборат, – деди мактаб директорининг ўринбосари Нилуфар Валиева. – Биз ўқувчиларимизга Амир Темур ҳақида қанчалик кўп маълумот берсак, уларда аждодларимизга нисбатан муҳаббат шунчалик ортиб бораверади. Бундай тадбирларни ташкиллаштиришда ҳамкорлик қилаётганлиги учун Мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчиларига ташаккур айтаман.

Тадбир сўнггида Амир Темур ҳаёти ва фаолиятига оид «Буюк Амир Темур» номли ҳужжатли фильм намойиш этилди. Шунингдек, ўқувчиларга «Темур тузуклари» китоби совға қилинди.

Шалола ШЕРАЛИЕВА

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги ҳарбий қисмларида соҳибқирон Амир Темур таваллуди муносабати билан қатор тадбирлар ўтказилмоқда.

СОҶИБҚИРОН САНЪАТИНИ ЎРГАНАЁТГАН ҲАРБИЙЛАР

Хусусан, қўмондонликнинг Тошкент шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмларидан бирида «Амир Темур давлатининг қурилиши» мавзусида маънавий тадбир ўтказилди. Унда халқаро Амир Темур жамоат фонди раисининг биринчи ўринбосари Тўлқин Ҳайит иштирок этиб, буюк саркарда ҳаёти, марказлашган давлат тузиш борасидаги ҳарбий юришлари хусусида юрт ҳимоячиларига сўзлаб берди. Ҳарбий хизматчилар томонидан саҳна кўринишлари намойиш этилди.

Тошкент вилоятининг Чорбоғ қўрғонидаги ҳарбий қисм ўғлонлари эса Ўзбекистон ёшлар иттифоқи Бўстонлик туман Кенгаши билан ҳамкорликда 16-умумтаълим мактабида ташкил этилган «Темур тузуклари» билимдони» танловининг туман босқичида иштирок этдилар. Таъкидлаш жоизки, мазкур танловда қатор куч тузилмаларининг ҳарбий хизматчилари ўз билим ва кўникмаларини синовдан ўтказдилар.

Яқуний натижаларга кўра, қўмондонликнинг контракт бўйича ҳарбий хизматчиси оддий аскар Абдулла Сапаев ғолибликни қўлга киритиб, «Темур тузуклари» билимдони» дея эътироф этилди. Ғолиблар фахрий ёрлик ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Бекобод шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмда эса юрт ўғлонлари учун «Амир Темур – марказлашган давлат асосчиси» мавзусида машғулот ташкил этилди. Мавзуга оид маълумотлар, фото ва видеоматериаллардан фойдаланилган ҳолда ўтказилган машғулот давомида ҳарбий хизматчиларнинг Темурийлар тарихига оид билим ва кўникмалари яна бир бор мустаҳкамланди.

Капитан Фариди БОБОЖОНОВА,
Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари
қўмондонлиги матбуот хизмати бошлиғи

ҶУПОННИНГ ҚАҲРАМОН ЎҒЛИ

(Воҳеий ҳикоя)

Тўра ака тонг саҳардан колхоз қўйларини олдиға солиб яйловға кетар, бошиға тушган мусибатни заҳматли меҳнат билан енгиллашга ҳаракат қиларди. Жўрақул эса ҳовли-жой ва укаларига қараш, уларга иссиқ овқат тайёрлаш, кийимларини ювиб-тараш, йиртиқларини ямаш, сигир соғиш, хуллас, бир қатор оила юмушларини удалашга интиларди. Бу ишларни «сен қилиш шарт деб», ҳеч ким унинг гарданига илмаган бўлса-да, онажониси меҳр билан бажарган юмушлар тўхтаб қолишини истамасди.

Иқтидорли чайир йигитча турмуш ташвишларидан ортиб мактабдаги ўқишини қолдирмас, ҳатто колхозда табелчилик қиларди. Барча ишни удалашга учун кеч ётиб, эрта туришига тўғри келарди. Баъзида югур-югурлардан ҳориб, кечаси китобга юзини босганча мудраб қолган пайтлари кўп бўлган.

Қирқинчи йилларда у ўрта мактабнинг юқори синфига ўтди. Уларга ҳарбий йўналишдаги сабоқ ва машқлар ўргатила бошланди. Бунинг сабаби фашизмнинг Европа давлатларига чанг солаётгани – босиб олаётгани эди. Бу ҳолат барча давлатларни ҳушёрликка чорларди. Жўрақул ҳарбий машғулларга ўта қизиқар, ҳарбий сабоқларни ўзлаштиришда барчага ўрнак бўларди.

1941 йил уруш бошланди. Армия сафига қақирилмаган йигитлар бирин-кетин ариза ёзиб, қўнғиллилар қаторига қўшилди. Тўққиз нафар синфдош йигит ҳам шу йўлни танлади. Улар сафига Жўрақул Тўраев ҳам бор эди. У дастлаб Жамбул шаҳридаги кичик командирлар тайёрлайдиган газдан халос этиш мактабига уч ой таҳсил олди. Сўнгра ўзбек отлич дивизиясига хизматга олинди. 1942 йилнинг баҳорида Жўрақул хизмат қилаётган полк Челябинск шаҳрига юборилди. У ерда полк ихтиёридаги отлар бошқа кавалерия полкига ўтказилди. Жўрақул Тўраев артиллерия расчётига мўлжалга олувчи этиб тайинланди. У ўз вазифасига кўра, расчётда командирдан кейинги иккинчи раҳбар ҳисобланарди.

Маълум тайёргарликлардан сўнг полк ноябрь ойида фронтга жалб этилди. Қирқ даражали қаҳратон, Курск остонасидаги қақшатқич жанглар ўлим даҳшатиға неча бор рўбарў бўлган Жўрақулни довурак жангчилар сафига қўшди. Айниқса, 1943 йилнинг ёзида Орёл учун олиб борилган мислсиз кураш йигитни обдан тоблади. Ҳаёт-мамот учун бўлган юзма-юз кураш, қора ерни кўрпа, харсангтошнинг ёстиқ билиб мизгиган кечалар... Бу муҳораба ярадор бўри қиёфасига кирган фашистларнинг сўнги энг даҳшатли жангларидан бири эди. Жанг ўн кун давом этди. Унда икки тарафдан бир миллиондан зиёд киши ҳалок бўлди. Ана шу жангда кўрсатган жасорати учун Жўрақул Тўраев «Жасурлик учун» медали билан тақдирланди.

Яна фашизмга қарши жангу жадаллар, қаҳрамонликлар... Жанглар асносида Днепрдан кечиб ўтиш, Белоруссиянинг бир қатор шаҳар ва қишлоқларини душмандан тозалаш, кўп тармоқли темир йўл станциясига эга бўлган Жлобин шаҳри учун бўлган аёвсиз кураш... Барча-барчасида йигитдаги енгилмас ирода, сабот ва матонат, ўз сўзини айтди.

1943 йилнинг декабри. Қўмондонлик Жўрақул хизмат қилаётган артиллерия полкини бошқа участкага кўчирди. Полоцк вилоятининг Горохович қишлоғи. Бу қишлоқ нафақат бизникилар учун, балки босқинчилар учун ҳам муҳим стратегик аҳамиятга эга.

1936 йил, Жўрақул ўн тўрт ёшида онасидан айрилди. Болаларини кўзи қиймай, норасидаларига термилганча жон берган Қумринисо опага қирқинчи баҳорини кўриш насиб этмади. Айрилиқ азобида қарахт йигитчани улкан масъулият қутарди. Тўнғич фарзанд бўлгани учун икки укасини эплаш ва рўзгор ишлари унинг зиммасига тушди.

Сир эмаски, урушда ҳар икки томон ҳам разведка орқали бир-бирининг ҳолатидан воқиф бўлиб туради. Горохович атрафида жойлашган Тўраевлар полкида ўттиз олтита артиллерия расчёти мавжуд эди. Разведкачиларимиз аниқлаган асосли манбаларга кўра, фашистлар иккита танк дивизияси ҳамда тўртта пиёда аскарлар дивизиясини полкка қарши йўллаган. Уларнинг нияти – полкни ўраб олиш ва батамом йўқ қилиш.

Тунда полкнинг мудофаа линиясини душман самолётлари бомбардимон қилишга тушди. Шошилиш равишда полк қўмондонлиги ҳар бир артиллерия расчёти зиммасига алоҳида вазифа юклади. Жўрақул ва унинг сафдошларига Гороховичга келадиغان тошйўл мудофааси топширилди. Яъни бирорта фашист тошйўлдан қишлоққа ўтмаслиги шарт. Расчёт жангчилари тунда билан қуролларини йўлнинг ўнг тарафига жойлаштирди. Эрта лабга яқин душманни «муносиб кутиб олиш» учун тайёргарлик ишлари якунланди. Расчётдаги беш ўғлон ҳар гал катта жанг олдида бўлгани каби бир-бирлари билан видолашишди:

– Дўстлар, – дастлаб сўз бошлади расчёт командири сержант Павлов, – душман биздан анча устун. Балки бу бизнинг сўнги жангимиз бўлар. Аммо қонхўрларга кўрсатиб қўямиз, сўнги нафасгача илкимиздаги вазифани адо этамиз.

– Худди шундай, – унинг сўзини давом эттирди Жўрақул. – Бизнинг расчёт доим омадли бўлган. Аммо бу гал... Нима бўлганда ҳам «Ғалаба биз томонда!» мақсад билан ҳаракат қилайлик. Чекиниш йўқ, барчага омад!

– Бир бошга бир ўлим! Чекиниш йўқ, барчага омад!

Жўрақулнинг сўзини қолган йигитлар бирин-кетин такрорлади. Бир-бирига мардона термилиб турган йигитларнинг кайфияти ўзгача. Барчаси оила қуриб улгурмаган, яшашга, севиб-севилишга орзуманд ёш йигитлар. Чинор янглиғ гуркираб турган яшашга иштиёқи баланд бу ўғлонларнинг ҳар бирининг қалбида бир санам яшаётгани аниқ. Айни фурсатда эса фашистларга бўлган нафрат, ғазаб ва алам барчасини бир мақсадга бирлаштирган: Ватан озодлиги учун жонни фидо қилиб бўлса-да, душманни яқсон қилиш.

Уларнинг ихтиёрида битта тўп, қўл пулемёти, бешта автомат, танкка қарши ва оддий гранаталар бор. Ҳарқалай душман техникаси ва пиёда аскарларига қарши курашиш имконияти мавжуд. Ҳамма нарсани тахт қилиб бир-бири билан видолашган йигитларнинг нигоҳи душман томонда. Жўрақулнинг кўксини илк бор соғинч ва армон туйғуси тирнаб ўтди, кўзларига ёш тўлди. У фронтга жўнаш учун ариза ёзганини ҳам, ҳарбий комиссарликка бир неча бор суҳбатга қақиртилганини ҳам ҳеч кимга, ҳатто отасига айтмаганди.

Йигитнинг кўз олдида фронтга жўнайдиган кун гавдаланди: у тонг саҳар уйғониб, ҳовлини тартибга келтирди, чой қайнатди, нонушта тайёрлади, дадасини далага кузатди. Унинг ортидан маҳзун кузатиб қоларкан, «Укаларимни, ўзингизни эҳтиёт қилинг, дадажон, албатта, бағрингизга қайтаман», деди аста пичирлаб. Сўнг, укаларини нонуштага уйғотди:

– Тўлаган, Қобилжон, қани, туринглар-чи, чой тайёр, – у нон ушатар экан, йўл олдида ҳаяжонланар, укалари билан дастурхон устида бир-икки оғиз суҳбатлашишни истарди. – Тўлаган, турсанг-чи, мен шошиляпман.

– Ҳозир, ҳозир, ака... мана, турдим. Уч ака-ука дастурхон атрафида

жам бўлишгач, Жўрақул укаларига юзланди.

– Тўлаган, ўн бешдан ошдинг. Энди мен бажарадиган ишларни сен қиласан. Қобилжон сенга ёрдам беради. Дадам иккисини эҳтиёт қил.

– Тинчликми, ака, сиз...

– Мен ўқишим керак, ишлаб, оилага пул топишим зарур. Ҳозир мени кутишяпти, кечга томон кўришамиз, яхши ўтиринглар...

Кўз олдида ўлим шарпаси бор даҳшати билан бўй кўрсатиб турган бир паллада отаси, укаларини бағрига босиб хайрлашмаганига қаттиқ пушаймон, армон қилди йигит: «Эй Аллоҳим, кўксимда армон билан ҳалок бўлишимга йўл қўйма, жангда қўлимизни баланд қил».

Эрта тонг душман ўрмон ичкарисидан, айнан Жўрақуллар расчёти томон тошйўлдан ҳужумга ўтди. Мақсади – қишлоққа кириш. Устида қуролланган автоматчилар ўтирган танклар атрафга довурак солиб юриш бошлади. Ортида саф-саф пиёдалар кўринди. Улар тинимсиз ўқ отиб келарди. Фашистлар сон жиҳатидан ҳам, техника жиҳатидан ҳам юқори устунликка эга эди. Бундай пайтда йигитлар устозлар ўғитига кўра, саросимага тушмасликка одатланган. Ғалабанинг асосий омили ҳам шу.

Кўп ўтмай расчёт жангчилари атрафида миналар портлай бошлади. Душман пулемётлари ишга тушди. Бироқ босқинчилар ҳозирча йигитларни пайқагани йўқ. Жангчилар учун бу айни муддао. Мана, душман танклари тахминан 400 метр масофагача яқинлашиб қолди, энди ўт очса бўлади. Беш жангчи жон-жаҳди билан ҳаракат бошлади. Дастлабки жангда фашистларнинг еттита танки, битта ўзиюрар тўпи яқсон қилинди. Душман танклари саросимада орқага – ўрмонга чекинди. Пиёда аскарлари ер бағирлаб қолди. Аммо ўрмонга чекинган танклар йигитлар устига ўт соча бошлади. Жангчилар тўпи устига снаряд келиб тушди-ю, стволини ишдан чиқарди. Сержант Павловнинг елкасига ўқ теги. Жўрақул пешонасидан яраланди. Икки ўқчи йигит снаряддан ҳалок бўлди. Ниҳоят, улар тахмин қилган оғир вазият етиб келди. Фақат учинчи шериклари Бариев соппа-соғ. У пулемёт орқали душман пиёдаларини қайтариш билан овора. Расчёт командири билан Жўрақул бир-бирларининг яраларини боғлаб яна жангга отланди, оқопда туриб, фашистларнинг яқинлашганини «териб» турди.

Кўп ўтмай пулемёт ва автоматлар иш бермай қолди. Ўқ-дори тугаганди. Вазият оғир, йигитлар аламдан фашистларга лаънатлар айтиб, сўкина-сўкина гранаталарни қўлга олди. Нима қилиб бўлса-да, фашистларни тошйўлдан ўтказмай туриш керак. Бу пайтда душман танклари ва пиёдалар 15–20 метрлар чамаси яқинлашиб қолганди. Уч ўғлон танкка қарши ва оддий гранаталарни ирғита бошлади. Расчётнинг беш йигити икки соат давомида душманин юзлаб аскарига баҳодирларча бас келди. Энди эса... Шу орада йигитлар кутмаган мадад қулларининг «Ура-а!» садоси эшитилди...

Сержант Павлов ва Жўрақул иккиси кўзини госпиталда очди. Оғир аҳволдаги йигитларни ҳушсиз ҳолда даволанишга олиб келишганди. Жўрақул Тўраев госпиталдаги даволанишининг тўртинчи ойида Совет Иттифоқи Қаҳрамони олий унвонига сазовор бўлгани хабари келди...

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

АЖДОДЛАР ЖАСОРАТИ – ЁШЛАРГА ЎРНАК

У ҲАММАНИ УЙЛАР ЭДИ

Ўғил бола туғилса, она тупроқ «мени ҳимоя қилгувчи келди», деб хурсанд бўлади, деб эшитганим бор. Академик шоир Ғафур Ғуллом ҳам ўз битикларида «Йигит омон бўлса, хавфу хатар йўқ...» дея бежиз ёзмаган. Зеро, эр йигитлар уйимиз устунни, қалбимиз қўриқчиси, оналарнинг суянчиғи, оталарнинг ғурури, гул қизларнинг бахтидир. Айниқса, алп йигитлар уруш даврларида чинакам қалқон бўлди. Собиржон Охунжонов ҳам шундай мард йигитлардан эди.

Собиржон Охунжонов 1919 йили 10 октябрда Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Эски шаҳарнинг торгина кўчаларида катта орзулар билан улғайган болакайда ватанпарварлик ҳисси баланд эди. Тенгдошлари билан кўпроқ ҳарбий-жанговар ўйинларни ўйнаб катта бўлган болакай дўстларининг қўлидаги ўйинчоқ қуролларни ҳам ўзи ясаб берган. Болалигидан яхши муҳитда ўсган Собиржон қаҳрамонларни телевизор ёки эртақларда эмас, кўз ўнгида кўриб улғайди. Ўзбеклардан чиққан дивизия командири Миркомил Миршарипов маҳалладоши бўлса, биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов ҳам Собиржон таҳсил олган 53-мактабда ўқиган. Қаҳрамонимиз уларга ҳавас билан улғайганини хотираларида ёзиб қолдирган. Мурғак қалбдаги ёруғ орзулар йиллар ўтган сайин ўзи билан улғайиб борди.

ОФИЦЕРЛИККА ҚАДАМ

Онасидан эрта ажраган саккиз болани тарбиялаб вояга етказётган заводнинг оддий ишчиси Охунжон Иноғомовнинг оиласига ҳам ва ниҳоят нур кирди. Ўғли Собиржон Охунжонов 1938 йил 15 июнь куни Тошкент пиёдалар ҳарбий билим юртига ўқишга кирди. У 1940 йил февралда ўқишни аъло баҳоларга тамомлаб, «лейтенант» ҳарбий унвонини олиб, оиласи бағрига қайтганда отасининг, жигарларининг қувончи чексиз бўлди. Энди ёш лейтенант Харьков вилоятидаги Ахтирка пиёдалар билим юрти пулемёт взводи командири этиб тайинланиб, курсантларга таълим бера бошлади. Ана шундай қизгин жараёнлар, даҳшатли урушга уланди.

ФРОНТГА ЙЎЛ...

1941 йил 22 июнда бошланган уруш билим юрти Жануби-ғарбий фронт ихтиёридаги 1-ўқчи полкка айланганди. Лейтенант Собиржон Охунжонов пулемёт взводида командирлигича қолди. Унинг раҳбарлигидаги полк Киев, Ворожба, Белополье, Суми шаҳарларини мудофаа қилишда фаол қатнашди. Киев мудофааси кунлари Охунжонов ярадор бўлди, лекин кўп ўтмай яна сафга қайтиб, Сталинград учун бўлган оғир жангларда қатнашди. Вақт ўтиб, Сталинград жасоратига бағишланган мемориал устида иш олиб бораётган ҳайкалтарошлар Мамаев тепалигига боришади. Иш жараёнида бир куб метр ернинг тупроғини қазиб олиш чоғида 1 600 та ўқ, снаряд ва мина парчаларини топишади. Бундан келиб чиқиб жанг майдонидаги шиддатли ҳолатларни тасаввур қилиш қийин эмас. Урушда қаҳрамонларимизга ўзбек халқининг фронтлардаги фарзандларига йўллаган мактублари куч берди. Ушбу номаларда «Душманга қақшатқич зарба беринг! Фашистларни Сталинград остонасида тўхтатинг! Уларнинг бир қадам ҳам олға силжишларига йўл қўйманг!» деган қақшиқ сўзлар битилган эди.

Серафимович плацдармида биринчилардан бўлиб жангга кирган бригаданинг Собиржон командирлик қилган автоматчилар ротаси 1-3-гвардиячи армияларнинг дивизиялари билан ҳамкорликда ҳаракат қилишди. 1942 йил декабрь ва 1943 йил январь ойларидаги 35–40 даражали қаҳратон совуқ кунларда ҳам ортга чекинмай, оғир ва шиддатли жанг қилдилар. Қувонарлиси, Морозовск темир йўл станциясини ишғол қилишда Охунжоновнинг автоматчилар ротаси қаҳрамонлик кўрсатди. Таркибдаги Абдуллажон Орзиқулов, Мадумаржон Сотволдиев, Ўроқбой Мамажонов, Каримжон Эгамбердиев каби алп йигитларнинг ҳар бири 10–15 тадан фашистни ер билан яксон қилдилар.

Собиржон ҳеч қачон сергакликни йўқотмайдиган йигитлардан бири бўлган. Бир сафар Дон қирғоқларида фашистларнинг танклари бригада устига бостириб кирганда окоп остида кўмилиб қолган сержант Эгамбердиевни зудлик билан белкураклар билан қазиб олган. Ўлим ёқасидан омон қайтган автоматчи Эгамбердиев яна 20–30 фашистни ер тишлатишга улгурган. Улар ҳатто қордан окоплар қазиб, душман томон ўқ уза бошлашди. Жангчилардан Юсуфжон Собиржонов (*Фарғонадан*), Абдуллажон Орзиқулов (*Олти-ариқдан*) бригаданинг жанговар байроғини сақлаб қолди ва шу билан душман енгилди.

Собиржон Охунжонов ўзи командирлик қилаётган қисми билан 1944 йил февралда Ғарбий Украина, Владимир-Волонский, Польша ерларини озод этишда фаол қатнашди. Жанглар талафотсиз кечмайди, албатта, бу жангларда қаҳрамонимиз қанча қуролдош дўстларини бой берди, Ласк шаҳрида ўзининг ҳам ўнг сонига ўқ тегиб, оёғининг суякларини пачоқланиб кетди. Ҳарбий шифокорлар уни ўзига келтиргунига қадар анча тер тўкишди. Энг хавфли паллаларда жонини аямаган Охунжонов урушдан кейин ҳам армия хизматида бўлиб, ҳарбий академияни тамомлади. Сўнг 1964 йилда Фарғона вилояти ҳарбий комиссари бўлиб хизмат қилган бўлса, 1967 йилдан комиссар ўринбосари лавозимида фаолиятини давом эттирди. Бир сўз билан айтадиган бўлсак, азиз умрининг эллик йилга яқин онларини Қуролли Кучлар сафида ўтказди.

НИҲОЯТ – ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ

Генерал-лейтенант Собиржон Охунжоновнинг жасоратлари муносиб баҳолалиб, «Қизил Юлдуз», 3 та I даражали «Ватан уруши» орденлари ва 27 та медаль билан тақдирланди. Бундан ташқари у «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси», «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонларига ҳам сазовор бўлди. Собиржон Охунжонов 2012 йил 13 апрелда 92 ёшида Тошкент шаҳрида вафот этди. Умрининг ҳар лаҳзасини мазмунли яшаб ўтган отахоннинг ҳаёт йўли нафақат фарзандлари, набираларига, балки юртдошларимиз учун ҳам ибратдир.

Шоҳсанам НИШОНОВА

МАРДЛИК УНУТИЛМАЙДИ

Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларининг ҳолидан хабар олиш, кўнглини кўтариш ва уларнинг хотираларини бугунги кун ёшларига етказиш яхши анъана. Мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчиларининг бу галги ташрифи айни кезде Тошкент шаҳрининг Олмазор туманида истиқомат қилаётган Абдурахмон ота Туминов хонадонини бўлди.

– 1941 йили мени кўплаб тенгдошларим билан бирга урушга олиб кетишганида эндигина 17 ёшни қарши олган эдим. Аввал бизни поездда Монголияга элтишди. Ундан кейин кемада Япония сари йўл олдик. Йўл-йўлакай уруш бўлиб ўтган қонли майдонларни, унинг даҳшатли асоратларини кўриб борар эканмиз, у биз ўйлаганимиздан анча қўрқинчли эканини англадик.

Уруш ўчоғига етиб борганимизда, энг жиддий ва масъулиятли топшириқ, яъни алоқа хизматини таъминлаш бизнинг зиммамизга юклатилди. Душман ҳужуми биринчи галда алоқа воситаларини яксон қилишга қаратиларди. Чунки батальонларнинг бир-бири

билан алоқасиз қолиши душман учун айни муддао бўларди. Узилган алоқани қайта тиклаш бу – ўлим билан «салом-алик» қилиб келишдек гап. Алоқани қайта тиклаш чоралари кўрилатган пайтда кўплаб қуролдош сафдошларимдан айрилдим. Ёнгинамизда портлаётган миналар устида, визиллаб учаётган ўқ «ёмғирлари» остида ҳаракатланиш... Бу хотиралар қанчадан-қанча уйқуларимни учирмаган дейсиз. Ғалаба ҳақидаги хабарни эшитганимизда ҳамон Японияда эдик. Сўнг яна икки йил ўша жойда қолдик. Ҳаммага тугаган уруш биз учун ҳамон давом этарди.

1947 йил сентябрь ойида уйга қайтишимиз мумкинлиги ҳақида

хабар келди. Қайтганимдан кейин ҳозирги Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтига ўқишга кирдим. Институтни тамомлаб, узоқ йиллар турли жойларда муҳандис бўлиб ишладим.

1953 йили Амина билан турмуш қурдик. 68 йиллик турмушимиз давомида икки ўғилни вояга етказдик. Ҳозирда аёлим 91 ёшда, ўзим 97 ёшни қарши олдим. Орадан шунча вақт ўтишига қарамай, урушнинг даҳшатли хотираларини бир зум бўлсин, эсимдан чиқаролмайман.

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

Регби-15 спорт тури бўйича «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик Кубоги» анъанавий мусобақасининг бу йилги мавсум ғолиби аниқланди. Унда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий гвардия, Давлат хавфсизлик хизмати, Ички ишлар ва Фавқулодда вазиятлар вазирлиги жамоалари иштирок этди. Финал учрашувининг тантанали очилиш маросимида Олий Мажлис Сенати Раисининг биринчи ўринбосари, Регби федерацияси раиси Содиқ Сафоев, мудофаа вазири генерал-лейтенант Баҳодир Қурбонов сўзга чиқиб, мамлакатимизда регби спорт тури анчайин оммалашиб бораётганлиги ва унинг аҳамияти ҳақида тўхталиб ўтди. Шундан сўнг мудофаа вазири финал учрашувини очик деб эълон қилди.

Мусобақа финалида Мудофаа вазирлиги ҳамда Миллий гвардия терма жамоалари ўзаро куч синашди. Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази спорт залида бўлиб ўтган учрашув кутилганидек жуда мurosасиз, шиддатли курашларга бой бўлди.

Икки бўлим натижасига кўра, 46:12 ҳисоби билан Мудофаа вазирлиги терма жамоаси мусобақа ғолиби бўлди. Ғолиб ва совриндор жамоалар ташкилотчилар томонидан кубок, медаль ва дипломлар билан тақдирланди.

Мудофаа вазирлиги жисмоний тарбия ва спорт бўлими бошлиғи подполковник Азиз Ҳайдаров эришилаётган натижаларни яратилаётган имкониятлар маҳсули эканини таъкидлаб, жумладан, шундай деди:

ҚЎЛ ЖАНГИ

Ҳарбий хизматчилар ўртасида регби, дзюдо, таэквондо, бокс, миллий кураш, ўқ отиш, аралаш жанг каби спортнинг кўплаб турлари бўйича мамлакатимиз ва халқаро миқёсда мусобақалар ўтказиш анъанага кириб улгурди. Мудофаа вазирлиги ташаббуси билан Қуролли Кучлар тизимида Ўзбекистон чемпионатлари кўтаринки руҳ ва мurosасиз курашлар остида ўтказилмоқда.

КУБОК ҒОЛИБИ АНИҚЛАНДИ

– Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Олий Бош Қўмондонининг регби спорт турини ривожлантириш тўғрисидаги қарори ижроси юзасидан барча ҳарбий қисмларда, ҳарбий

округларда ҳамда олий ҳарбий таълим муассасаларида зарур спорт анжомлари билан таъминланган регби жамоалари тузилган бўлиб, улар ўртасида доимий мусобақалар ўтказиб келинмоқда. «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик Кубоги» анъанавий мусобақасининг бу йилги ғолиби яна Мудофаа вазирлиги терма жамоаси бўлганлигидан ҳам билиш мумкинки, яратилаётган имкониятлар ўз самарасини бермоқда.

– Регбини ўзимизнинг кўпқари беллашувига ўхшатаман, – дейди навбатдаги суҳбатдошимиз регби бўйича Мудофаа вазирлиги терма жамоаси аъзоси кичик сержант Шоҳжаҳон Норбўтаев. – Шунинг учун бу спорт турини бемалол жанговар ўйин деса бўлади. Тарихга назар солсак, буюк саркардалар аскарлари ўртасида, албатта кўпқари мусобақасини ташкиллаштирган. Аскарлар улоқни бир-биридан тортиб олиш орқали ўзига бўлган ишонч, шижоат, жанговарлик ва йигитлик ор-номусини ҳимоя қилишдек кўникмаларни шакллантирган.

Регби ҳақида ҳам худди шундай дейишим мумкин. Бу икки спортда ҳам жисмоний ва ақлий имкониятдан баробар фойдаланиш талаб этилади. Шунинг учун ҳам регби спорт тури куч тузилмаларида кенг оммалашган деб ўйлайман.

Ш. ШАРИПОВ

ЕТТОВЛОН ЧЕМПИОН

Етти вазн тоифасида ташкиллаштирилган қўл жанги бўйича Мудофаа вазирлиги чемпионати ҳам муваффақиятли кўринишда ўз ғолиб ва совриндорларини аниқлаб берди. Икки кун давом этган саралаш беллашувлари ва ярим финал баҳслари натижасига кўра мусобақа финалчилари номи аниқланди.

Финал учрашувларидан олдин 37 та жамоа вакиллари Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази спорт залида саф тортди. Мудофаа вазирининг ўрин-

босари полковник Алишер Норбоев спортчи-ҳарбий хизматчиларга омад тилади. Ҳалқилувчи баҳслар олдида намойиш этилган концерт дастурида Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли томонидан юрт ҳимоячиларини мадҳ этувчи куй-қўшиқлар янгради.

65 кг вазн тоифасида финал беллашувларини бошлаб берган спортчилар ўртасидаги баҳс шахсий биринчиликда ўз ғолибини аниқлаб

беришдан ташқари, жамоавий ҳисобда ҳам биринчи ўринга даъвогарлик қилувчи жамоа номига аниқлик киритиб берди. Айнан мана шу учрашувга қадрар Жануби-ғарбий махсус, Шарқий ва Марказий ҳарбий округлар ана шундай имкониятга эга бўлиб турганди. 65 кг вазнда С. Сулаймоновнинг ғалабаси Шарқий ҳарбий округ жамоасини даъвогарлар сафидан чиқариб юборди. Шунинг учун жамоавий ҳисобда биринчи ўрин тақдири 90 кг вазн тоифасидаги финал беллашувида ҳал этилди. Унда катта лейтенант Мирали Боймуродов рақибини ноқдаунга учратиб, ўзининг ва жамоасининг ғалабасини таъминлади.

Қўл жанги бўйича ўтказилган Мудофаа вазирлиги чемпионатининг жамоавий биринчилигида бош соврин Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округга насиб этди.

Шунингдек, шахсий биринчилик бўйича ҳам барча вазн тоифаларида ғолиб ва совриндорлар аниқланди.

Асрор РЎЗИБОЕВ

КУРАШ

Урганч шаҳридаги «Ёшлик» спорт мажмуасида икки кун давомида Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги қўшинлари ҳарбий хизматчилари ўртасида спортнинг миллий кураш тури бўйича чемпионат бўлиб ўтди.

ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШУВИ

Унда вазирлик қўшинларининг ҳарбий округлари, бирлашма, олий ҳарбий таълим муассасалари ҳамда марказга бўйсунувчи ҳарбий қисмлардан иборат 16 та жамоанинг 112 нафар аъзоси 7 вазн тоифасида ғолиблик учун баҳслашди.

Мусобақанинг тантанали очилиш маросимида Мудофаа вазирлиги раҳбарияти, Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари кўмондонлиги, Республика кураш федерацияси вакиллари, таниқли спортчилар, ўқувчи ёшлар ҳамда ҳарбий хизматчилар иштирок этди.

Тантанали маросимда мудофаа вазирининг жанговар тайёргарлик бўйича ўринбосари полковник Қодир Турсунов сўзга чиқиб, бутун жаҳон нигоҳига тушиб, доврुक ва шуҳрат қозонаётган, миллионларни ўзига маҳлиё этаётган миллий кураш жаҳоннинг юксак маънавий қадриятларидан бири сифатида ўзининг чуқур тарихий илдизларига эга эканлигини таъкидлаб ўтди.

Мурасиз баҳсларга бой ўтган чемпионат ҳам катта спортга кириб келаётган ёш ва умидли спортчилар, ҳам илгари юксак натижаларга эришиб келаётган паҳлавонларга ўзаро тажриба алмашиш, ўз кучи ва имкониятларини яна бир бор синовдан ўтказиш ҳамда кўникмаларини мустаҳкамлашга имкон яратди.

Беллашувнинг якуний натижаларига кўра, умумжамоа ҳисобида чемпионатнинг мутлақ ғолиблиги Тошкент ҳарбий округи жамоасига насиб этди. Очколар ҳисоби бўйича тенглашган Жануби-ғарбий маҳсус ва Марказий ҳарбий округлар мусобақа жадвалининг иккинчи поғонасидан жой олди. Фахрли 3-ўринга эса Чирчиқ олий танк кўмондонлик-муҳандислик билим юрти спортчилари лойиқ деб топилди. Чемпионатда ғолиб бўлган жамоа Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг кубоги, фахрли ўринларни эгаллаган жамоалар диплом, медаллар ҳамда қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

УЮШМАГАН ВА ИШСИЗ ЁШЛАР БАНДЛИГИ ТАЪМИНЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида белгиланган вазифалар ижроси доирасида ҳарбий хизматчилар, эҳтиёжманд оилалар ва ёшларни, шу жумладан уюшмаган ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш мақсадида кенг миқёсли тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бу борада Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори генерал-майор Шуҳрат Узаков ташаббуси билан Навоий ҳарбий прокуратураси томонидан вилоят Миллий гвардия бошқармасида меҳнат ярмаркаси ташкил этилди.

Тадбирда 50 нафар ишсиз ва уюшмаган ёшларга вилоят мудофаа ишлари бошқармаси, унинг туман ва шаҳар бўлимларида ҳамда вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармасида мавжуд бўш иш ўринларига жойлаштириш учун йўлланмалар берилиб, шу жойнинг ўзида 44 нафари билан меҳнат шартномаси имзоланди.

Шунингдек, Ҳарбий прокуратура ва вилоят Миллий гвардия бошқармаси ҳамкорлигидаги амалий тадбирлар натижасида вилоят кўриқлаш бошқармаси таркибидаги ҳарбийлаштирилган кўриқлаш хизматида 50 та янги иш ўрни яратилди.

Таъкидлаш жоиз, кўриқлаш хизматида номзодларни ишга қабул қилиш суҳбат ва жисмоний тайёргарлик синов босқичларини ўз ичига олган муайян муддат талаб этиладиган танлов асосида амалга оширилади. Аҳамиятлиси, шу куннинг ўзида 100 нафарга яқин уюшмаган ёшлар касбий танловда иштирок этиш учун жалб этилиб, тадбирга танлов ҳайъати таркиби ҳам таклиф қилинди ва ҳар бир номзод билан ўтказилган танловнинг суҳбат босқичида 40 нафар

ёш синовдан муваффақиятли ўтди. Яқин кунларда уларнинг жисмоний тайёргарлик синовини яхши баҳоларга топширганлари, белгиланган тартибда хизматга қабул қилиниши эса қувонарли ҳол.

Мазкур тадбирлар билан бир пайтда ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари муаммоларини ўрганиш мақсадида сайёр қабул ҳам ташкиллаштирилди. Унда ҳарбий хизматчилар ва ишчи-хизматчиларнинг имконияти чекланган фарзандларини доволаш, соғлиғини мустаҳкамлаш, дори-дармон, маҳсус тиббиёт воситалари билан таъминлаш учун кўмаклашиш ҳақидаги мурожаатларини вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси билан ҳамкорликда ҳал қилиш чоралари кўрилмоқда.

Шунингдек, ёшлар ҳарбийларга яратилаётган шароитлар билан таништирилиб, ҳарбий техника ва қурол-аслаҳалар, ҳарбий хизматчиларнинг кўрғазмалари чиқишлари намойиш этилди. Бундан руҳланган ва контракт асосида ҳарбий хизматга кириш истагини билдирган 95 нафар ёшга ўша жойнинг ўзида мудофаа ишлари бошқармаси томонидан ўтказиладиган ҳарбий-касбий танловда иштирок этиш учун йўлланмалар берилди.

Бу каби тадбирлар изчил давом этмоқда.

Адлия подполковниги
Қаҳрамон ИСРОИЛОВ,
Навоий ҳарбий прокурори

МУСОБАҚА

Тупроққалъа тумани халқ таълими бўлимига қарашли умумтаълим мактабларининг 10-11-синф ўқувчилари ўртасида «Ёш чегарачилар» ҳарбий-спорт мусобақаси бўлиб ўтди.

«САРҲАД» – МУТЛАҚ ҒОЛИБ

Ўқувчи

ёшларни ҳарбий-амалий спорт мусобақаларига кенг жалб этиш орқали бўш вақтини мазмунли ўтказиш, ватанпарварлик туйғусини шакллантириш ҳамда ҳарбий хизматга тайёрлаш мақсадида туман мудофаа ишлари, халқ таълими, ёшлар агентлиги бўлимлари, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи туман кенгаши, «Ватанпарвар» ташкилоти ўқув-спорт техника клуби, Маънавият ва маърифат маркази туман бўлими ҳамда ДХХ Чегара қўшинлари ҳарбий қисмлари билан ҳамкорликда ўтказилган «Ёш чегарачилар» ҳарбий-спорт ўйинлари тупроққалъалик ёшларнинг ҳам севимли мусобақасига айланиб улгурди.

Ўқувчилар беллашувнинг туман босқичида «Ҳарбий кийиниш маданияти ва саф кўриги», «Ҳаво милтиғидан ўқ отиш», «Югуриш марафони», «АК-74 ўқотар қуролини қисмларга ажратиш ва йиғиш», «Биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш», «Ҳарбий билимлар бўйича назарий синов» каби олтита шарт бўйича беллашдилар.

Мусобақанинг якуний натижаларига кўра, ақл-заковат, топқирлик, эпчиллик ва илк ҳарбий кўникмалар бўйича тумандаги 11-умумтаълим мактабининг «Сарҳад» жамоаси 1-ўринни эгаллаб, эсдалик совғалар ва диплом билан тақдирланди. Тупроққалъа тумани босқичининг мутлақ ғолиби бўлган бу жамоа «Ёш чегарачилар» ҳарбий-спорт мусобақасининг Хоразм вилояти босқичига йўлланма олди.

Ғафур РЎЗИМОВ,
Тупроққалъа тумани ЎСТК бошлиғи

БОКСЧИЛАРИМИЗ ТОКИОГА ТЎЛИҚ ТАРКИБДА БОРАДИ

Сафида Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакиллари ҳам бўлган юртимизнинг 7 нафар боксчиси XXXII ёзги Олимпиада ўйинлари йўлланмаси соҳибига айланганди, энди улар сафи яна 4 нафарга кенгайди. Бокс бўйича 2023 йилги жаҳон чемпионати эса Тошкент шаҳри мезбонлик қиладиган бўлди.

Чарм қўлқоп усталаримизнинг дунё миқёсидаги йирик мусобақаларда, албатта, муваффақиятга эришиши анъанавий тус олгани боис жаҳон спорт жамоатчилиги эндиликда юртимизни Куба сингари «бокс мамлакати» сифатида билмоқда ва буни расмий ташкилотлар ҳам эътироф этмоқда. Хусусан, ўтган ҳафта Халқаро бокс ассоциацияси (AIBA) раҳбари Умар Кремлёв Тошкент шаҳрида бўлди ва унинг иштирокидаги матбуот анжуманида катталар ўртасидаги бокс бўйича 2023 йилги жаҳон чемпионати Тошкент шаҳрида ўтказилиши расман эълон қилинди. Ватанимиз дзюдо, самбо, қиличбозлик каби спорт турлари бўйича ҳам нуфузли мусобақалар ва жаҳон чемпионатларига мезбонлик қилиш ҳуқуқларига эга бўлдики, буларнинг барчаси мамлакатимизда спортнинг жадал ривожланаётганидан, юртимиз довуғи дунёга таралаётганидан далолат беради.

Осиё/Океания минтақаси боксчилари учун XXXII ёзги Олимпиада ўйинларига йўлланма тақсимланувчи мусобақа Иорданиянинг Амман шаҳрида бўлиб ўтган, терма жамоамиз аъзолари томонидан максимал вазифа 70 фоизга бажарилганди. Аниқроғи, терма жамоамиз аъзолари Иорданиядаги мусобақада 3 тадан олтин ва бронза медални қўлга киритиб, умумжамоа ҳисобида 1-ўринни эгаллаган ҳамда юртимизга 6 та лицензия билан қайтишганди. Фақат икки вазн тоифаси бўйича боксчимиз йўлланма соҳибига айланмаганди. Ўзбекистон аёллар терма жамоасининг 5 нафар аъзосидан эса фақат Турсунной Раҳимова (-51 кг) Амман шаҳрида муваффақиятли жанг қилиб, Олимпиада лицензиясига эга бўлганди.

Яқуний, яъни жаҳон миқёсидаги саралаш босқич баҳслари 13–24 май кунлари Париж

шаҳрида ўтказилиши лозим эди. Аммо коронавирус инфекциясининг янги тўлқини юзага келгани сабаб Халқаро Олимпия қўмитаси (ХОҚ) томонидан ташкил этилган махсус комиссия Парижда ўтказилиши керак бўлган бокс бўйича жаҳон лицензион мусобақасини бекор қилди. Йўлланмалар эса китъалар кесимида спортчиларнинг рейтингдаги поғонасига қараб тақсимланди. Махсус комиссия спортчиларнинг рейтинг поғонасини ўрганиб чиқди ва бу борада Олимпиада йўлланмаларининг эгалари маълум бўлгач, Миллий Олимпия қўмиталарга расмий хат жўнатди. Унга кўра, Ўзбекистон терма жамоаси вакиллари Фанат Қаҳрамонов (-75 кг) ва Дилшод Рўзметов (-81 кг), аёллардан Райҳон Қодирова (-60 кг) ва Шаҳноза Юнусова (-69 кг) Олимпиада йўлланмаси соҳибига айланишди.

Шу тариқа XXXII ёзги Олимпиада ўйинларида бокс бўйича Ўзбекистон терма жамоаси 11 нафар спортчи билан қатнашадиган, эркалар жамоамиз тўлиқ таркибда, қизларимиз эса 3 нафар иштирокчи билан юртимиз спорт шарафини ҳимоя қиладиган бўлди. Улар сафида Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази вакили лейтенант Миразизбек Мирзаҳалилов ҳам бор. Париждаги жаҳон саралаш босқичида MVSMнинг яна бир аъзоси лейтенант Бектемир Мелиқўзиевнинг (-75 кг) ҳам иштирок этиши кўзда тутилганди. Юқорида таъкидланган ХОҚ махсус комиссияси қарори билан унинг ўрнига Токиога MVSMнинг бошқа бир собиқ аъзоси Фанат Қаҳрамонов борадиган бўлди.

XXXII ёзги Олимпиада ўйинларида қатнашувчи боксчиларимиз:

Эркалар:

- 52 кг: Шаҳобиддин Зоиров
- 57 кг: Миразизбек Мирзаҳалилов
- 63 кг: Элнур Абдураимов
- 69 кг: Бобоусмон Батуров
- 75 кг: Фанат Қаҳрамонов
- 81 кг: Дилшод Рўзметов
- 91 кг: Санжар Турсунов
- +91 кг: Баҳодир Жалолов

Аёллар:

- 51 кг: Турсунной Раҳимова
- 60 кг: Райҳон Қодирова
- 69 кг: Шаҳноза Юнусова

ЎЗБЕК АЁЛЛАР ДЗЮДОСИДА ТАРИХИЙ ВОҚЕА

Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакили Диёра Келдиёрова «Катта Дубулға» турнирларида ғолибликка эришган биринчи аёл дзюдочи сифатида юртимиз спорти тарихидан жой оладиган бўлди. У Туркиянинг Анталия шаҳрида бўлиб ўтган дзюдо бўйича «Катта Дубулға» турнирида олтин медални қўлга киритди.

Анталия «Катта Дубулға» халқаро турнирида дунёнинг 93 давлатидан 442 нафар полвон қатнашиб, медаллар ва Токио Олимпиадаси йўлланмасини ҳал этувчи қимматли рейтинг очколари учун баҳс олиб боришди. Мазкур мусобақада Халқаро дзюдо федерацияси (IJF) рейтингда юқори ўринларни эгаллаб турган, яъни Олимпиада йўлланма зонасида бораётган етакчи дзюдочиларимизнинг аксарияти қатнашмаган ва вакилларимиз томонидан Тошкент ҳамда Тбилиси «Катта Дубулға»ларидаги каби кўплаб медаллар қўлга киритилмаган бўлса-да, Анталия халқаро

турнири биз учун тарихий воқелиги билан муҳим аҳамият касб этди. Воқелик Туркияда юртимиз спорт шарафини ҳимоя қилган Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази вакили Диёра Келдиёрова томонидан содир этилди. -52 кг вазн тоифасида аёллар ўртасидаги беллашувларда қатнашган MVSM вакили барча рақибларини мағлубиятга учратиб, «Катта Дубулға» турнирларида ғолибликка эришган биринчи аёл дзюдочи сифатида юртимиз спорти тарихидан жой олди. Диёрага финалда тажриба бобида бироз устун бўлган испаниялик Эстрелла Шерифф Лопес қарама-қарши келди. Мутахассислар Эстрелланинг ғалабасини кутиб турган бир пайтда татамида бутунлай қарши воқелик юз берди, Диёра биринчи уринишидаёқ рақибасини соф мағлубиятга учратди ва Анталия «Катта Дубулға» турнирининг олтин медалини қўлга киритиш билан бирга қимматли 1 000 рейтинг очкосига ҳам эга бўлди.

Ушбу мусобақада дзюдочиларимиз Кемран Нуриллаев (-60 кг), Мухриддин Тиловов (-66 кг, MVSM), Шермухаммад Жандреев (-90 кг), Мухаммадқарим Хуррамов (-100 кг, MVSM), Алишер Юсупов (+100 кг) ва Гулноза Матниязова (-70 кг, MVSM) ҳам қатнашди. Бироқ уларнинг омади чопмади ва бу сафар Диёранинг хурсандчилигига шерик бўлишди.

ШОҲСУПА

(хабарлар)

ПРОФЕССИОНАЛ БОКС

Марказий Осиёда ва пойтахтимиздаги «Humo Arena» муз саройида илк бор ташкил этилган катта бокс кечасида 8 нафар чарм қўлқоп усталарининг ғалаба қозонди. Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази вакили лейтенант Миразизбек Мирзаҳалилов профессионал рингдаги биринчи жангини Танзания вакили Таша Мжуажига қарши ўтказди ва нокаутга учратди. Шунингдек, Иқболжон Холдорев танзаниялик Кулва Буширини, Ҳасанбой Дўсमतов танзаниялик Мухсин Кизотани, Баҳодир Жалолов латвиялик Кристас Зуицни, Шаҳрам Фиёсов мексикалик Патрисио Лопес Моренони нокаутга учратган бўлса, Санжар Турсунов украиналик Иван Юхтани, Исроил Мадримов конголик Эммануэль Каломбони яққол устунлик билан енгди. Мазкур бокс кечасининг марказий жангида ҳамюртимиз Муроджон Аҳмадалиев (-55,2 кг) WBA ва IBF камарларини япониялик Рёсүкэ Ивасадан ҳимоя қилди. Ун икки раунд этиб белгиланган жанг муддатидан олдин Муроджоннинг ғалабаси билан якунланди.

ПАРА ПУЭРЛИФТИНГ

Манчестер шаҳрида Жаҳон кубоги баҳслари бўлиб ўтди. Ўзбекистон пара пуэрлифтинг терма жамоаси аъзолари жамоавий беллашувларда энг яхши натижа қайд этиб, биринчи ўринни эгаллади ва махсус кубокни қўлга киритди. Кейинги ўринлар Украина ҳамда Франция терма жамоаларига насиб этди.

ҚИЛИЧБОЗЛИК

Ҳамюртимиз Бобуржон Расулов Миср пойтахтида бўлиб ўтган ўсмирлар ва ёшлар ўртасидаги жаҳон чемпионатида қатнашди ва қиличбозлик спорти тарихидан дунё биринчиликларида совриндор бўлган биринчи спортчи сифатида жой олди. Бобуржоннинг Степан Севостянов (15:10), америкалик Кристофер Уолкер (15:13), испаниялик Рогелио Кабалеро (15:13), гонгконглик Си Со (15:7), мисрлик Адҳам Моатаз (15:10) устидан ғалаба қозониб, финал йўлланмасини қўлга киритди. Ҳал қилувчи баҳсда эса россиялик Кирилл Тюлюковга имкониятни бой берди ва кумуш медаль билан тақдирланди. Яна бир аҳамиятли жиҳати, қизларимиздан Зайнаб Дайибекова чорак финалгача етиб борди. Қўшимча кўрсаткичларга кўра, ёш умидли вакилимиз еттинчи натижа билан мусобақани якунлади. Қайд этиш жоиз, ҳали ҳеч бир қиличбоз қизимиз жаҳон чемпионатларида бундай босқичга етиб боргани йўқ.

ТЕННИС

Туркияда ўтказилган «ITF Turkey F 12» турнирида чемпион бўлган ҳамюртимиз Санжар Файзиев бу сафар «F 13» мусобақасида қатнашди ва финалгача қадар муваффақиятли одимлади. У ҳал қилувчи баҳсда жанубий кореялик Хон Сон Чхенга қарши кортга чиқди ва 1:6, 3:6 ҳисобида имкониятни бой берди.

ФУТБОЛ

Ўзбекистон, Ҳиндистон ва Беларусь мамлакатлари аёллар терма жамоалари ўртасида пойтахтимизда ташкилланган кичик турнирнинг дастлабки учрашуви Ўзбекистон ва Ҳиндистон терма жамоалари ўртасида кечди. Уйиннинг сўнгги дақиқаларида Мафтуна Шоимова томонидан киритилган ягона гол терма жамоамизнинг ғалабасини таъминлади – 1:0.

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

РЕКЛАМА ҲАҚИДА

ТАШАББУСЛАР ҚўЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

Ёшлар маънавиятини юксалтириш ҳамда уларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бугунги кундаги долзарб вазифалардан бирidir. Бу борада Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Самарқанд вилояти кенгаши тасарруфидаги Нуробод тумани ўқув-спорт техника клуби томонидан режали ишлар амалга ошириб келинмоқда. Хусусан, оммавий касб ходимларини тайёрлаш, спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш, ўсиб келаётган ёш авлод маънавиятини юксалтириш борасида амалга оширилаётган ишлар шулар жумласидандир.

– Амалда бажарилаётган ишлар кўламини янада яхшилаш мақсадида турли ташкилотлар билан ҳамкорликда жойларда ёшлар билан учрашувлар, давра суҳбатлари, турли мусобақалар, маънавий-маърифий ва ҳарбий-ватанпарварлик тадбирлари ўтказилмоқда, – дейди туман ЎСТК бошлиғи Ҳошимжон Қобулов. – Маънавият ва маърифат хонасида буюк саркардалар, улуғ алломалар ҳаёти, давлатимиз рамзлари, Қуролли Кучларимиз фаолиятини акс эттирувчи кўргазмалари жиҳозлар ўрин олган.

Айни пайтда ташкилотда ёшларнинг жисмоний жиҳатдан етук бўлишларига ҳам аҳамият қаратилмоқда. Клуб қошида ҳаво милтиғидан ўқ отиш ва автоспорт каби секциялар фаолияти йўлга қўйилган. Мазкур тўғаракларга 50 нафарга яқин ёш жалб қилинган.

Шу кунларда ЎСТКда «В», «ВС» тоифали ҳайдовчилар тайёрланмоқда. Тумандаги «Ёшлар дафтари», «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва кам таъминланган оилалар фарзандларига бир қанча имконият ва қулайликлар яратилмоқда. Уларнинг турли касб-хунарларни эгаллашларида амалий кўмак берилмоқда. Ёшларга ҳаётда керак бўладиган қўшимча касб-хунар ўргатиш борасида бундай хайрли ишлар бевосита туман ҳокимлиги билан ҳамкорликда олиб борилаётгани ҳам муҳим аҳамиятга эга. Чунки бундай изланиш ва интилишлар туман раҳбарияти томонидан ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда. Бундан кўзланган асосий мақсад, ёшларнинг келажакда етук инсонлар бўлиб камол топишларига эришишдир.

Акбар АЛИ

РЕКЛАМА

Нуробод тумани ўқув-спорт техника клуби туманда истиқомат қилаётган барча ёшларни «В», «ВС» тоифали ҳайдовчилик курсларига ҳамда спортнинг техник ва амалий турларидан ҳаво милтиғидан ўқ отиш, автоспорт тўғаракларида шуғулланишга таклиф этади.

Назарий дарслар, амалий бошқариш машғулоти ҳамда тўғараклардаги машғулоти малакали мутахассислар томонидан олиб борилиши кафолатланади.

Мурожаат учун манзил:
Нуробод шаҳри, Гулистон
кўчаси, 1-уй.

Телефонлар:
93-323-39-37
94-476-81-87

(Давоми. Боши газетанинг 12-сониди)

Ҳозирги вақтда Буюк Британия, Германия ва АҚШ Қуролли Кучларига қарашли жанговар воситалар таркибидан жой олган AN/PVS-21 типдаги тунги кўриш мосламаси (ТКМ) конструкциясида шу турдаги анъанавий мосламаларга хос бўлган камчилик, яъни ҳарбий хизматчиларнинг бўйин мушакларига юкланма тушишига сабаб бўлувчи катта ўлчамларни (76 мм.дан 110–120 мм.гача) бартараф этувчи техник ечим қўлланган. Ушбу мослама таркибидан иккита 18-мм.ли 3-авлод электрон-оптик ўзгартиргич ва иккита инфрақизил (ИҚ) ёритгич жой олган.

ТКМнинг модуль конструкцияси уни монокулярга айлантириш ҳамда шаффоф асосга эга бўлган ва белгили, ҳарфли-рақамли ахборот, шунингдек, «Навстар» космик радионавигация тизими (КРТ), нишонга олгич (прицел), ИҚ-камералар, портатив компьютер ва ҳ.к.лардан олинандиган видеомаълумотлар тасвирини таъминловчи алоҳида шлем дисплейларидан фойдаланиш имконини беради. Бунда оптик спектрнинг бир неча диапазонларидаги видеомаълумотларнинг бир вақтнинг ўзиде акс эттирилиши юқори аниқликдаги интеграл тасвир олиш имкони юзага келади. Оғирлиги деярли 760 граммга тенг бўлган AN/PVS-21 сув ўтказмайдиган корпусга эга, шу сабабли ушбу мослама 3 метргача бўлган чуқурликда 2 соат мобайнида узлуксиз фаолият олиб бориши мумкин.

MINIE-D типдаги тунги кўриш мосламаси Франциянинг «Талес» компанияси мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган. Бу модель прицел, портатив компьютер ва ҳ.к.лар сингари ташқи мосламалардан олинандиган график ва видеомаълумотлар тасвирини таъминловчи OLED-дисплей билан жиҳозланган. Бунинг учун RS-232, Ethernet, USB 2.0 типдаги коммуникацион портлар, видеоочиқшлар (CCIR, SVGA, VGA, RS-170), WiFi ва Bluetooth типдаги симсиз алоқа модулларидан фойдаланиш мумкин. Мазкур ТКМ Франция ҳарбийларининг «Фелин» номли пиёдалар жанговар комплекти таркибидан жой олган.

Тепловизион мосламалар (ТМ), тунги кўриш мосламаларидан фарқли равишда, сутканинг нафақат тунги, балки кундузги вақтида, шунингдек, мураккаб об-ҳаво шароитларида ҳам қўлланиши мумкин. Бундай мосламаларда совитилувчи ва совитилмайдиган фокал-текислик матрицаларидан фойдаланилади. Улар ИҚ-спектрнинг тўлқин узунликлари иш диапазони бўйича яқин тўлқинли (0,76-1,1 мкм), қисқа тўлқинли (1,1-2,5 мкм) ўрта тўлқинли (3-5 мкм) ва узун тўлқинли (8-12 мкм) турларга ажратилади. Кўтариб юриш учун қулай ва ихчам (портатив) ТМлар танк типдаги нишонларни 7-10 км.гача, инсон типдаги нишонларни эса 3-5 км.гача бўлган масофаларда аниқлаш имконини беради.

АҚШ армиясининг махсус вазибаларни бажарувчи кучлари кузатув ва разведка учун мўлжалланган AN/PAS-24 Recon III типдаги тепловизион

ИНДИВИДУАЛ КУЗАТУВ ВА РАЗВЕДКА МОСЛАМАЛАРИ

мослама билан таъминланган. «Флир системз» фирмаси томонидан ишлаб чиқарилган мазкур мослама асосини 640 x 480 пиксел ечимга эга бўлган совитилувчи фото қабул қилгич матрица (индий антимиониди) ва 320 x 240 пикселли совитилмайдиган микроболометрик матрица (ванадий оксиди) ташкил этади. Мазкур ТМ «Навстар» космик радионавигация тизими приёмниги, рақамли магнитли компас ва лазерли масофа ўлчагич билан жиҳозланган. Шунингдек, унга нурланиш тўлқини узунлиги 830 нм бўлган лазерли нишон кўрсаткич ўрнатилиши мумкин. Нишонларга оид видео-(NTSC, PAL, S-видео ва DVI форматларда) ва бошланғич маълумотларни радиоканал ҳамда кабель алоқа линиялари орқали узокдаги истеъмолчиларга етказиб бериш учун RS-232, RS-422 стандартидаги портларга эга бўлган интерфейс ҳам мавжуд.

Исроил мутахассислари томонидан яратилган AN/PAS-22 Coral-CR типдаги тепловизион мослама АҚШ, Германия, Исроил ва Канада Қуролли Кучларига етказиб берилмоқда. У танк типдаги нишонларни 11 км.гача бўлган масофада аниқлаш имконига эга. Кузатув мосламаси асосини ечим 640 x 510 пикселли таъсирчан элементларга (индий антимиониди бирикмасидан тайёрланган) эга бўлган совитилувчи матрица ташкил этади. Бундан ташқари, у кундузги ПЗС-камера, «Навстар» КРТ приёмниги, рақамли компас, лазерли масофа ўлчагич билан жиҳозланган, шунингдек, нишонларга оид маълумотлар ва видеони ташқи истеъмолчиларга етказиб бериш учун RS-170, CCIR ва RS-422 стандартидаги портларга эга. Ахборотларни ички хотирага ёзиш ва сақлаш имконияти ҳам кўзда тутилган. Электр билан қувватланиш никель-металлогидридли аккумулятор батареялари ёки адаптер ёрдамида ўзгармас ёхуд ўзгарувчан ток манбаи орқали амалга оширилади.

Италия ҳарбий хизматчиларининг «Солдато фурсо» деб номланган пиёдалар жанговар комплекти таркибига «Леонардо» компанияси томонидан ишлаб чиқарилган «Линкс» типдаги портатив тепловизион мослама киритилган. Кўп вазибаларни бажаришга мўлжалланган мазкур оптик-электрон

кузатув мосламаси ўлчами 320 x 240 пикселни ташкил этувчи, юқори ечимли рақамли дисплейга эга бўлган, совитилмайдиган микроболометрик матрицага асосланган. Бу мослама, шунингдек, «Навстар» КРТ приёмниги, рақамли магнитли компас, лазерли масофа ўлчагич, кўриш майдонининг тор (2,7 x 2°) ва кенг (8,8 x 6,6°) бурчакларига эга бўлган 2 та

рангли рақамли видеокамера ҳамда тасвирларни ёзиш ва сақлаш модули билан жиҳозланган. Унда пиёдалар жанговар комплекти таркибидеги радиостанция ва персонал (шахсий) компьютер билан уланиш имконияти бор, бу эса бошқа ҳарбий хизматчилар билан ўзаро ахборот алмашиш имконини беради. Электр билан қувватланиш аккумулятор ёки АА типдаги стандарт батареялар орқали амалга оширилади. Бундан ташқари, бу мосламанинг ечим 640 x 512 пиксел бўлган кадмий-симоб-теллур бирикмаси асосидаги совитилувчи матрицали варианты ҳам ишлаб чиқилган. Мазкур модификация 5,5 км.дан 14 км.гача масофада жойлашган танк типдаги нишонни аниқлаш имконига эга.

Франция мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган «Фелин» номли пиёдалар жанговар комплекти ечим 320 x 240 пикселли совитилувчи матрица асосида яратилган JIM LR типдаги тепловизион мослама билан жиҳозланган. У мос равишда 9,4, 3,7 ва 1,9 км масофада жойлашган танк типдаги нишонларни топиш, аниқлаштириш ва идентификациялашни таъминлайди. Мослама ички қисмига жойлаштирилган рақамли видеокамера, «Навстар» КРТ приёмниги, электрон компас, лазерли масофа ўлчагич ва лазерли нишон кўрсаткичи билан жиҳозланган. Бундан ташқари, нишонларга оид видеотасвирлар ва маълумотларни радиоканал ҳамда кабель алоқа линиялари орқали узокдаги истеъмолчиларга етказиб бериш учун RS-422 ва CCIR стандартидаги портларга эга. JIM LR қўшимча равишда «Блютус» русумли маълумотларни симсиз узатиш модули ва RS-170 стандартидаги порт билан жиҳозланиши ҳам мумкин.

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

ЯНГИ ПРЕЗИДЕНТ САЙЛАНДИ

Вьетнам Коммунистик партиясининг жорий йилнинг январь ойида бўлиб ўтган 13-қурултойида 2021–2026 йиллар учун мамлакат раҳбари лавозимига Бош вазир Нгуен Суан Фук номзоди таклиф қилинган эди. Вьетнам Миллий мажлиси (бир палатали парламент) бу таклифни маъқуллади ва Фукни мамлакатнинг янги президенти этиб сайлади. 2016 йилдан буён Бош вазир лавозимида фаолият юритиб келган 67 ёшли Нгуен Суан Фук номзодини парламент депутатларининг 97,5 фоизи қўллаб-қувватлаган.

«ФИРЪАВНЛАРНИНГ ОЛТИН ПАРАДИ»

Шу вақтгача Миср миллий музейида сақланган қадимий фиръавнларнинг мумиёлари Қоҳирадан 5 км узокликда жойлашган янги Миср цивилизацияси миллий музейига тантанали равишда кўчириб ўтказилди. «Фиръавнларнинг олтин паради» деб номланган тадбирда жами 22 та – 18 нафар қирол ва 4 нафар қироличанинг мумиёланган жасади кўчирилган. Ҳар бир мумиё махсус транспорт воситасида қадимий жанг аравалари ҳамроҳлигида ташилган. Кортёжга 60 та мотоцикл, 150 та от ва мусиқий ансамбль ҳамроҳлик қилган.

МАТБУОТ КОТИБИНИНГ ИЗОҲИ

Россия Президенти-нинг матбуот котиби Дмитрий Песков Россия қўшинлари нима учун Украина билан чегарадош ҳудудга келтирилганига изоҳ берди.

Унинг сўзларига кўра, Россия ўз чегаралари хавфсизлигини таъминлаш учун шундай йўл тутишга мажбур бўлган. «Россия Федерацияси ўз қўшинларини мамлакат ҳудуди ичида кўчиради, бу эса ҳеч кимни безовта қилмаслиги ва ҳеч кимда ҳеч қандай таҳдид уйғотмаслиги керак», деб таъкидлади Песков.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

КОНФЕРЕНЦИЯ

БУ ҚИЗИҚ

ИЛҒОР МАГИСТРЛАР
РЎЙХАТИДА

Россия Федерацияси ҳарбий университетида рус тилига бағишланган халқаро ҳарбий-илмий конференция бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси томонидан Россия Федерацияси ҳарбий университети тингловчиси майор Элнур Эгамов «Ўзбекистон Республикаси ҳарбий олий таълим муассасаларидаги таълим жараёнида рус тили. Рус ва ўзбек тилларида нутқ одоби» номли маърузаси билан иштирок этди.

Маъруза давомида Ўзбекистон Республикаси тарихи ҳамда рус тилининг давлатимиздаги ўрни ҳақида, шунингдек, охириги йилларда рус тили бўйича Россия ва Ўзбекистон ўртасидаги олий таълим соҳасидаги ҳамкорлик фаол ривожланиб бораётгани ҳақида сўз юритилди. Бунга мисол тариқасида Ўзбекистонда Россиянинг етакчи университетларининг филиаллари очилгани келтирилди.

Маърузада истиқболли йўналишлардан бири, икки мамлакатнинг олий таълим муассасалари ўртасидаги ҳамкорликни мустақамлаш борасида ҳам фикрлар юритилди. Шунингдек, рус ва ўзбек тилида нутқ маданияти ва уларнинг қиёсий характеристикасига тўхтаб ўтилди, муомала қоидалари аниқ тарихий характер ва миллий хусусиятга эгаллиги ҳақида маълумот етказилди.

Халқаро ҳарбий-илмий конференцияда МДҲга аъзо мамлакатлардан келган тингловчилар, ҳарбий университет профессор ва ўқитувчилари ҳамда услубий бўлим ходимлари иштирок этди.

Ўзбекистонлик тингловчи майор Элнур Эгамовнинг маърузасидаги ҳар бир масала чуқур ўрганилиб, ҳайъат аъзолари томонидан беш баҳога баҳоланди ҳамда у танлов ғолиби сифатида илғор магистрлар рўйхати киритилди.

**Подполковник
Темур НАРЗУЛЛАЕВ**

СОҲИБҚИРОННИНГ
УЗУГИ ҚАЕРДА?

XX асрнинг сўнги йилларида Темурийлар империясининг асосчиси, улуғ бобокалонимиз соҳибқирон Амир Темурнинг узуги ҳақидаги турли хил гап-сўзлар бутун жаҳон оммавий ахборот воситалари ходимларининг диққат-эътиборини ўзига тортди. Бугун айнан шу узук ҳақида билганларимизни сизлар билан бўлишамиз.

Тарихдан маълумки, соҳибқирон Амир Темур 1405 йилнинг 18 февраль куни Хитойга юриш пайтида Ўтрор шаҳрида вафот этган. Олдини Амир Темурнинг ўлими барчадан сир тутилган. Кейин эса бу шумхабар Темурийлар империяси таркибида бўлган ҳамма мамлакатларга ёйилган. Ибн Арабшоҳнинг ёзишича, Амир Темурнинг жасади Самарқандга олиб борилмасидан олдин

Ўтрорда Сарой Мулк Хоним, Амир Шох Малик ва амир Шайх Нуриддинларнинг ўзаро кенгашиб, соҳибқироннинг васиятига кўра, унинг салтанат муҳри ўз аксини топган узуги, қиличи ва отини Хуросон пойтахти Ҳирот шаҳрига – Шохрух Мирзога юборишади. Шундан сўнг мазкур узук тарихдан бир муддат йўқолади. Шохрух Мирзонинг вафотидан сўнг эса узук қай ҳолатда бўлганлиги ҳам номаълум. Кейин эса мазкур узук Ҳусайн Бойқаро қўлида пайдо бўлади. Бу ҳам аслида бир тарихий тахмин, холос. Бироқ жуда кўп манбалар Бойқаро қўлидаги узук айнан соҳибқирон Амир Темурнинг узуги эканлигини тасдиқлайди. Энди узукнинг яқин ўтмишдаги сирларга бой тарихи ҳақида ёзамиз.

Ҳусайн Бойқаро 1506 йилнинг 4 май куни Ҳиротда вафот этади. Уни дафн қилишдан олдин қўлидаги узукни ечиб олишга ҳарчанд уринишмасин, узук темурийнинг қўлидан чиқмайди. Шунда айрим «ақлли» сарой аъёнлари узукни Бойқаронинг бармоғини кесиб олиш керак, деган фикрни ўртага ташлайдилар. Бунга эса уламолар йўл қўймайди. Шу тариқа Ҳусайн Бойқаро қўлидаги узуги билан бирга дафн қилинади. Бу маълумотни 1933 йилнинг 8 ноябрь кунидан то 1973 йилнинг 17 июлига қадар Афғонистон қироли ҳисобланган Муҳаммад Зоҳиршоҳ яхши биларди. 1965 йилда Афғонистонда бўлиб ўтган илмий анжуман вақтида у ҳазрат Алишер Навоий ва Ҳусайн Бойқаронинг қабрини очиш мавзусини йиғилганларга баён этади. Унинг асл мақсади Бойқаронинг қўлидаги узукни олиш бўлган. Қабр очилади ва мазкур жуда кўп тарихга гувоҳ бўлган узук ўша пайтдаги

Афғонистон қироли Муҳаммад Зоҳиршоҳнинг қўлига ўтади. Узукни қиролга қабри очишда иштирок этган олим Халилулло Халилий совға қилади.

1973 йилда Муҳаммад Зоҳиршоҳ Италияга расмий ташриф билан кетганидан фойдаланган жияни – Афғонистон Бош вазири Муҳаммад Довуд давлат тўнтариши қилади. Шу тариқа Афғонистонда ҳокимиятни ўз қўлига олади. Зоҳиршоҳ эса Италияда қолади. Орадан кўп ўтмай собиқ қирол жиянига мактуб йўллаб, унга узукни жўнатиши ҳақида ёзади. Бироқ узук унга юборилмайди. Сабаби соҳибқирон узугини аллақачон Афғонистондаги генерал Муҳаммадзиё ўғирлаб, уни чет эл музейларига сотиш пайига тушганди. 1974 йилда узук Австрия музейида, кейин эса Париждаги Лувр музейида пайдо бўлди, деган гап-сўзлар тарқалади. Аслида эса соҳибқирон бобомизнинг узуги бу вақтда Америка Қўшма Штатларининг Нью-Йорк шаҳридаги Метрополитен музейи томонидан сотиб олинди, кўргазмага қўйилганди. Сўнги маълумотларга қараганда, Амир Темур узугини Австрия музейи, кейин эса Лувр музейи маъмурияти сотиб олмоқчи бўлади, аммо улар таклиф қилган нарх уни сотаётган кишини қониқтирмайди ва у океан ортига – АҚШга йўл олади. Шу тариқа узук Нью-Йоркдаги Метрополитен музейида пайдо бўлади. Ҳозирги кунда мазкур шонли тарих гувоҳи саналмиш Темурийлар империясининг муҳрли узуги Метрополитен музейида сақланаётганини эслатиб, мақоламизга яқун ясаймиз.

С. МАМИРЖОНОВА тайёрлади.

МАХСУС ОПЕРАЦИЯ НАТИЖАСИДА

Афғонистон хавфсизлик кучларининг махсус бўлинмалари томонидан мамлакатнинг шарқда жойлашган Пактика провинцияси ҳудудида ўтказилган

операция вақтида «Ал-Қоида» террорчилик гуруҳининг етакчи командирларидан бири ҳисобланувчи Давлат Бек Тожикий йўқ қилинган. Маълумотларга кўра, у билан биргаликда «Толибон» радикал гуруҳи командирларидан бири Ҳазрат Али ҳам ўлдирилган. Бу ҳақда Афғонистон хавфсизлиги миллий директорати (NDS) баёнотида маълум қилинган.

САМОЛЁТ ҲАЛОКАТГА УЧРАДИ

Қозоғистон Миллий хавфсизлик қўмитасининг Чегара хизматида қарашли Ан-26 русумли самолёт ҳалокатга учраши оқибатида тўрт киши ҳалок бўлган. Бу

ҳақда Республика Фавқулодда вазиятлар вазирлиги маълум қилган. Олмаота соғлиқни сақлаш бошқармаси хабар беришича, самолёт бортида бўлган яна икки киши тирик қолган ва улар зудлик билан касалхонага етказилган. Дастлабки маълумотларга кўра, самолёт учиш-қўниш майдонига кириш вақтида ҳалокатга учраган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

КЎРСАТКИЧЛАР ОРТИБ БОРМОҚДА

Тожикистон Республикасининг Инвестициялар ва давлат мулкни бошқариш қўмитаси маълумотида кўра, мамлакатда олтин қазиб олиш ҳажми йилдан йилга ортиб бор-

моқда. Жумладан, ўтган йили бу кўрсаткич 10 тоннадан ортиқ бўлган. Мутахассислар фикрича, Тожикистон заминидagi тасдиқланган табиий олтин захирасининг умумий ҳажми тахминан 500 тоннани ташкил этади. Ҳозирда саноат олтини захираларига эга бўлган 137 та, носаноат олтин захиралари аниқланган 130 га яқин кон рўйхатга олинган.

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

РЕКЛАМА ЎРНИДА

ЮКСАК МАРРАНИ КЎЗЛАГАН БУХОРОЛИК АВТОСПОРТЧИЛАР

Кейинги йилларда Бухоро туманида ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг соғлом ва баркамол авлод бўлиб етишлари учун кўплаб тадбирлар амалга оширилиб, спортнинг техник ва амалий турларини кенг омалаштиришга ва ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бу борада Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкоти Бухоро вилояти кенгаши тасарруфидаги туман ўқув-спорт техника клубида ҳам бир қанча амалий ишлар бажарилиб келинмоқда. Айни пайтда ЎСТҚда фаолият кўрсатаётган спортнинг техник ва амалий турлари – ҳаво милтиғидан ўқ отиш, автоспорт, дуатлон каби секция ва тўғаракларга 50 нафардан зиёд ёш жалб қилинган. Ўз ўрнида бу спортчи ёшлар турли нуфузли мусобақаларда иштирок этиб, яхши натижаларни қўлга киритиб келмоқда.

– Жиззах вилоятида автокросс бўйича Ўзбекистон биринчилиги мусобақасида иштирок этган бухоролик автоспортчилар фахрли 3-ўринни эгаллашди, – дейди туман ЎСТҚ бошлиғи, «Шўҳрат» медали соҳиби Шерзод Тошпўлатов. – Худди шу мусобақада иштирок этган автоспортчилардан Мурод Истамов, Шерзод Бобоев, Бурхон Беклиев ҳамда Назир Мирзобоев ҳам яхши натижаларга эришиб, совринли ўринларга сазовор бўлишди.

Шу кунларда ҳам ЎСТҚ жамоаси ёшларнинг спорт турларини мукамал эгаллашлари йўлида янада қўлай шарт-шароитлар яратиш мақсадида барча имкониятларни ишга солмоқда.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ёшларни ватанпарварлик руҳида ва жисмоний тарбиялаш ҳамда чақирилувчиларни ҳарбий-техник мутахассисликлар бўйича тайёрлаш тартибини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори дастуриламал бўлиб хизмат қилаётганлигини таъкидлаш ўринлидир. Мазкур қарор ижросини таъминлаш мақсадида турли мавзуларда маънавий-маърифий ва спорт тадбирлари ташкил этилмоқда.

ЎСТҚда бугунги кун талабидан келиб чиққан ҳолда ёшларимиз учун ҳаётда керак бўладиган касблардан вулканизаторчи, аккумуляторчи, газ-электр пайвандчи, авточилангар, автоэлектриклар ҳамда амалий бошқаришни ўргатиш усталари малакасини ошириш учун ўқув курслари ҳам йўлга қўйилган. Шу билан бирга ташкилотда халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун «В», «ВС», «D» ҳамда «Е» тоифали ҳайдовчиларни тайёрлаш ишлари ҳам намунали ташкил этилган. Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 300 нафардан зиёд оммавий касб мутахассислари тайёрланиб, бу борада белгиланган режа ортиғи билан бажарилди.

Таъкидлаш жоизки, малакали ҳайдовчиларни тайёрлаш учун ташкилот етарли ўқув-моддий ба-

зага эга. Барча керакли қурилмалар, замонавий ўқув автомобиллари ва бошқа мавжуд имкониятлар бўлажак ҳайдовчилар малакасини оширишга хизмат қилмоқда.

Акбар АЛЛАМУРОДОВ

BOLAJON

TEMUR SALTANATINING MARVARIDI

Tarixga nazar solsak, insoniyat tamaddunida bir necha buyuk hukmdorlar o'tgan. Ular o'z kuch-qudratlari, siyosiy islohotlari, san'at va madaniyatga qo'shgan ulkan hissalar bilan tarixda munosib o'rin egallaganlar. Sohibqiron Amir Temur ham shunday buyuk sarkardalardan biri hisoblanadi.

Sohibqiron hukmronligi davrida nafaqat mamlakat sarhadlari kengaydi, balki uning madaniyati, san'ati, iqtisodi rivoj topdi. Amir Temur, ayniqsa, bunyodkorlik ishlariga katta e'tibor qaratgan. U me'morchilikdagi dono fikrlari bilan o'z davri me'morlarini shoshirib qo'ygan. O'sha davrdagi deyarli barcha mahobatli inshootlar uning tashabbusi bilan barpo etilgan. Ularning ko'pchiligi hozirga qadar qad rostlab turibdi. Shunday mahobatli, ajoyib inshootlardan biri Shahrisabzdagi Oqsaroy yodgorligi hisoblanadi. Oqsaroy 1380–1404-yillarda barpo etilgan. U o'sha vaqtdagi eng muhtasham, hashamatli saroy hisoblangan. Yozma manbalarga ko'ra, saroy turarjoy va jamoat binosi sifatida qurilib, xonalar hovli atrofida joylashgan. Hovli o'rtasida hovuz, to'rida gumbazli katta xona – devonxona, yonlarida maslahatchilar uchun kichik xona, hashamatli ravoqli bostirmalar, ichki tomonida amirning xonasi joylashgan. Devonxona peshtoqida arslon va quyosh tasviri hamda Temur davlatining 3 halqa shaklidagi nishoni bo'lgan.

Uning devorlaridagi ranglar jilosi, tarixiy, falsafiy va diniy mavzudagi, kufiy, suls yozuvlari, koshinkor bezaklar, geometrik naqshlarning o'zaro uyg'unligi binoga ajoyib va sehrlilik ko'rinish baxsh etgan. Ranglarning tunda oy yorug'ida jilolanib, oqarib ko'rinishi sababli bino Oqsaroy deb atalgan.

Saroyning o'ziga xos xususiyatlaridan biri tom tepasiga qurilgan hovuzdir.

Amir Temur bino yuqorisiga hovuz barpo etishni buyurganda me'morlar shoshib qolishgan. Chunki o'sha davr uchun bunday g'oyani amalga oshirishning imkoni yo'q edi. Biroq hukmdorning amri vojib. Oqsaroy tepasida hovuz barpo etilgandan so'ng me'morlar Amir Temurning fikrlari naqadar o'rinni ekanligini anglab yetishgan. Hovuzdagi suv quyosh chiqish va botishi vaqtlarda jilolanib juda uzoqdan ko'rinish turardi. Bu esa har qanday kishining aqlini lol qilib qo'yardi. Ispan elchisi Klavixo Oqsaroy haqida o'z kundaliklarida hayajon bilan yozib qoldirgan.

Bugungi kunda Oqsaroyning yemirilib tushgan ulkan peshtoqi, ikki chekkasidagi minorasi, saroy poydevorining bir qismigina saqlangan.

Shu ko'rinishda ham saroyning salobati va go'zalligi sezilib turadi. Asrlar o'tsa-da, mazkur inshoot sohibqiron Amir Temur saltanatining qudratidan guvohlik berib turibdi.

U. MAHKAMOVA tayyorladi.

Sarkarda bobomiz o'g'itlari

Do'st-u dushman bilan murosaya madora qildim.

Raiyat ahvolidan ogoh bo'ldim, ulug'larni og'a qatorida, kichiklarni farzand o'rnida ko'rdim.

Farzandlar, qarindoshlar, oshna-og'ayni, qo'shnilar va men bilan bir vaqtlar do'stlik qilgan barcha odamlarni davlat-u ne'mat martabasiga erishganimda unutmadi, haqlarini ado etdim.

Chin do'st uldirki, do'stidan hech qachon ranjimaydi, agar ranjisa ham, uzrini qabul qiladi.

Kurashib erishilmagan g'alaba g'alaba emas.

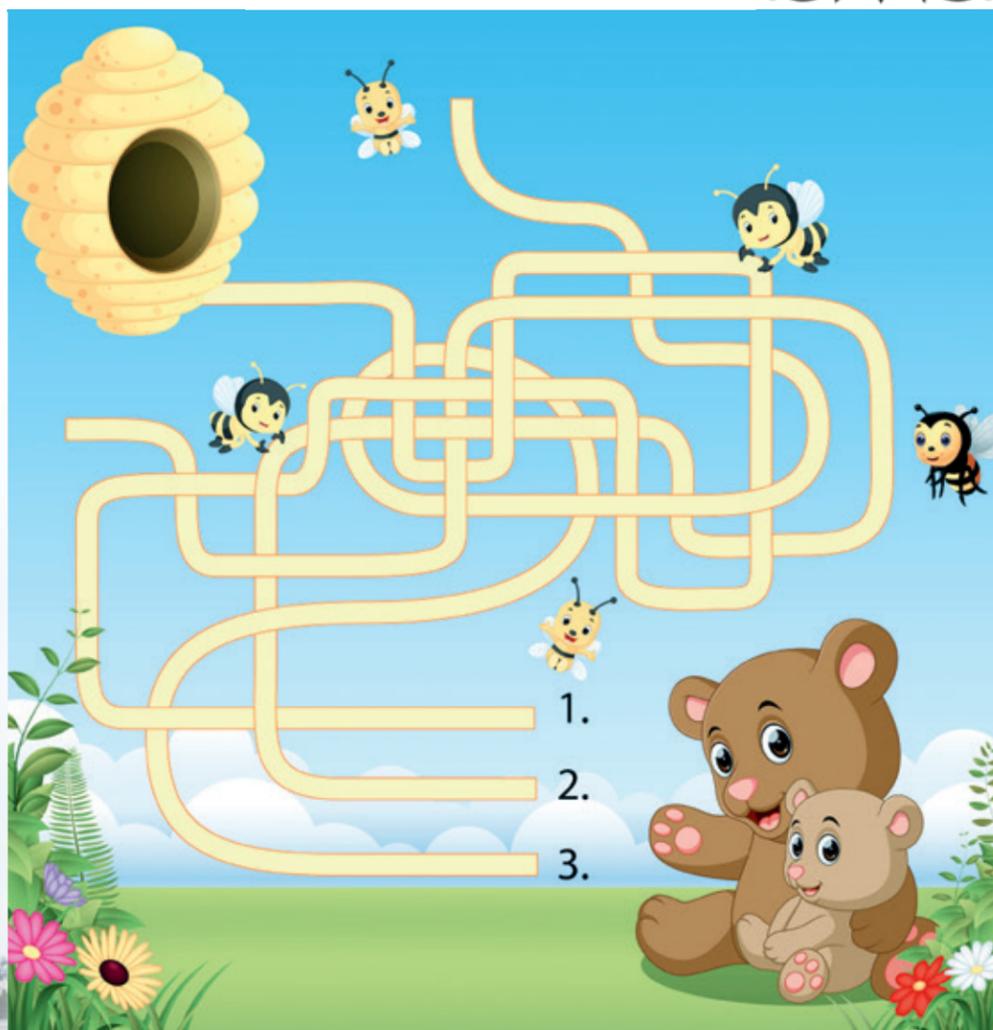
Qudratimizga shak-shubhangiz bo'lsa, biz qurdirgan binolarga boqing.

Bilagi zo'r – birni yiqar, bilimi zo'r – mingni.

Qilich o'tkir bo'lsa-da, o'z sopini kesmagay.

Kechira olishlik – mardlik, kechira bilmaslik nomardlik sanaladi.

LABIRINT

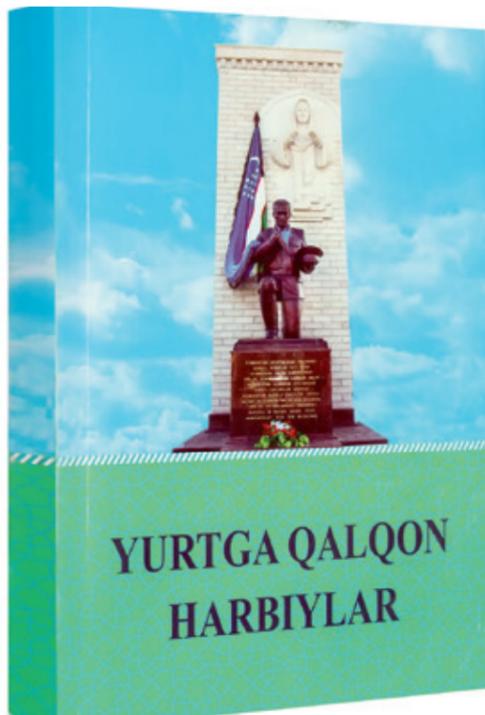

Sahifani **M. MAHKAMOVA** tayyorladi.

Бу дунёда яхши шеърнинг шайдоси кўп. Нега, биласизми? Негаки, яхши шеър гўзалликни тараннум қилади, меҳр-муҳаббатни эътироф этади, садоқат ва вафони кўкларга кўтаради. Шунинг учун ҳам шеърятга ошуфталикни гўзалликка шайдолик, эзгуликка интилиш, дейишади улўғларимиз. Бир китобда шундай сўзларни ўқиган эдим: «Истаган сўзни одамзод хоҳлаган пайтида айтиши мумкин. Аммо истаган шеърини кўнгли тусаган вақтда ёзолмайди. Зеро, шеър – оний туйғунинг сўздаги садоси, япроқ юзида титраб турган шабнамнинг сўздаги шакли. У дарддан, қувончдан тўкилиб ёзилади».

Ха, шунинг учун ҳам илҳом билан, ҳикмат билан битилган сатрлар кўнгишларга тез етиб боради ва ундаги инжа туйғуларни уйғотади. Шундай гўзал шеърларни ўзида жамлаган яна бир янги китоб нашрдан чиқди! Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганлигининг 29 йиллик шодиёнаси муносабати билан кенг омма эътиборига ҳавола этилган, «Yurtga qalqon harbiylar» номли ушбу китобда армия сафида хизмат қилиш билан бирга бадиий ижод билан шуғулланаётган ҳарбий хизматчилар, Қуролли Кучлар хизматчилари ва ходимларининг ижод намуналари ўрин олган. Китоб Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг «Ижод» жамоат фонди ҳомийлигида чоп этил-

ҚАЛБ ТУҒЁНЛАРИНИНГ КИТОБДАГИ АКСИ

ди. Унда қирқдан ортиқ қалам соҳибларининг ижод намуналари жамланди. Бу ижодкорлар орасида ҳамкасбларимиз – Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририяти бошқармаси ходимларининг ҳам борлиги бизни жуда қувонтирди. Келинг, улар билан сизларни яна бир бор таништирсам: лейтенантлар – Ислонжон Қўчқоров, Бобур Элмуродов номи бугунги ёш шоирлар орасида анча таниқли. Азиз ўқувчи, сиз ҳам «Vatanparvar» газетаси ва «O'zbekiston armiyasi» журна-ли орқали бу ижодкорларнинг туркум шеърларидан баҳраманд бўлгансиз. Сўз санъати сирларини маҳорат билан ўзлаштирган ва ёзганлари орқали инсонларга маънавий-руҳий қувват улашаётган, бир сўз билан айтганда, теран фикрлари, фалсафий қарашлари ва гўзал ташбеҳлари билан ижод гулшанига дадил кириб

келган бу икки ёш шоирни замонавий ўзбек шеърятининг ёрқин келажаги, десак, муболаға бўлмайди. Янги китобдан уларнинг энг сара шеърлари ўрин олган.

Шоирларга илҳом бағишловчи, шеър ёзишга ундовчи куч нима? Албатта, муҳаббат. Ҳа, ҳатто гул ҳам бирор ерда бежиз кўкармайди. Зеро, чечак унмоғи учун ҳам ернинг ўзида, тупроғида муҳаббат руҳи бўлиши керак. Ёш шоира, Қуролли Кучлар хизматчиси Шохсанам Нишонованинг ёзганларида ҳам энг аввало, муҳаббат руҳини сезасиз. Ундаги самимий сўз, чиройли тасвир қалбингизни мана шу ёқимли туйғуга ошуфта этади.

Онам деб – орим деб Қасамёд қилдим,
Ватаним – борим деб Қасамёд қилдим...

Ушбу шеърни эсладингизми? Ҳа, радио ва телевидениеда кўп маротаба эфирга узатилган бу сатрлар муаллифи ҳамкасбимиз Зулфия Юнусовадир. Серқирра ва сермахсул ижодкор Зулфия Юнусованинг яна жуда кўп шеърлари хонадонларимизга қўшиқ бўлиб кириб борган. Ватанпарварлик руҳидаги шеърлари ҳарбий хонандалар томонидан қатор кўрик-танловларда меҳр билан куйланмоқда. Шоиранинг ватанпарварликни тараннум қилувчи шундай ижод намуналари янги китобдан ҳам ўрин олган.

Азиз муштарий, агар китоб дўконларига йўлингиз тушса, «Yurtga qalqon harbiylar» китобини харид қилишни маслаҳат берамиз. У, албатта, сизга манзур бўлишига ишонамиз.

Майор Гулнора
ҲОЖИМУРОДОВА

БИР ЧИМДИМ

Амир Худойдод менга шундай деди:
«Душманингни
лаълу жавоҳирдек
сақлагил, қачонки
бирон тошлоқ ерга
келиб қолсанг,
уни олиб тошга
шундай ургинки,
толқони чиқиб,
ундан нишон ҳам
қолмасин».

«ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ» ДАН

БИЛАСИЗМИ?

АСАС – туркий сўз бўлиб, ҳукмдор саройи, қароргоҳи ёки ўрдуси посбони, тунги соқчи шу ном билан аталган. Бу атама Алишер Навоий асарларида ҳам учрайди: «Оқибат бир кун асаслар бордилар ва ани зиндондин банд била судраб чиқардилар» («Маҳбуб ул-қулуб»).

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Иброҳим Раҳим
хотиралари

VATANPARVAR

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир:

майор
Аҳрор Очиллов

Навбатчи:

майор
Гулнора Ҳожимуродова

Саҳифаловчилар:

Нодирабегим Валиева
Дилноза Мелиқўзиева

Мусахҳиҳлар:

Сайёра Мелиқўзиева
Мастура Қурбонова

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юримлик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятининг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқлиниши мумкин.

Буюртма: г-205.
Ҳажми: 6 босма табоқ.
Бичими: А3.
Адади: 34 705 нусха.
Босишга топшириш вақти: 14:00.
Топширилди: 14:30.

Газета жума куни чиқади. Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114.
Баҳоси: келишилган нарҳда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:
100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.